

FRA ROCKEBINGE TIL SANDVOLLEYBANE

- aktiviteter og møteplasser
for ungdom i ulike lokalmiljø

Utgiver: Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Opplag: 3000
Design: Virtual Garden
Trykk: Andvord Grafisk AS

Innholdsfortegnelse

Eksempler fra 16 kommuner:

- 4 Måsøy kommune: Kort vei fra idé til gjennomføring.
- 6 Dyrøy kommune: Mer enn revestreker.
- 8 lbestad kommune: Kodeord: <Rockebinge>.
- 10 Moskenes kommune: Ungdomsklubb rett vest.
- 12 Steigen kommune: Nytt liv i gammel rådhuskantine.
- 14 Beiarn kommune: Norges beste ungdomskommune.
- 16 Rødøy kommune: 11 lokalsamfunn – 10 prosjekter.
- 18 Dønna kommune: Ungdommens kinoprojekt.
- 20 Herøy kommune: Til topps i Herøyhallen.
- 22 Roan kommune: Kaster jern på munker.
- 24 Aure kommune: Ungdom hjelper ungdom.
- 26 Halså kommune: Kulturverksted om natten.
- 28 Hyllestad kommune: Musikal om rus og gruppepress: Dum, dummere, dritings.
- 30 Jondal kommune: Ungdomsarbeid med lokal paraplyorganisasjon.
- 32 Flå kommune: Motorsporten tar av.
- 34 Rendalen kommune: Ungdommens hus.

Fem intervju med ungdommer om trivsel og fremtid:

- 36 Moskenes kommune: – Vi er nok sunnere her enn andre steder.
- 38 Aure kommune: Ungdom med egen aksjon.
- 40 Hyllestad kommune: Snillare og kulare enn annan ungdom.
- 42 Flå kommune: – Det blir ikke mer liv enn du lager selv.
- 44 Rendalen kommune: – Vi ytterdøler tør finne på ting.

Måsøy kommune

Dyrøy kommune

Ibestad kommune

Moskenes kommune

Steigen kommune

Beiarn kommune

Rødøy kommune

Dønna kommune

Herøy kommune

Roan kommune

Aure kommune

Halså kommune

Rendalen kommune

Hyllestad kommune

Jondal kommune

Flå kommune

Forord

Lokale møteplasser og et godt fritidsmiljø er viktig for trivsel og tilhørighet til hjemkommunen. I arbeidet med å sikre bosettingen i distriktskommuner er det av betydning at det finnes kreative og stimulerende ungdomsmiljø der ungdom trives og kan bruke sine ressurser. En god barne- og ungdomstid kan gi ungdom ønske om å bli værende eller flytte tilbake til hjemkommunen. Det må derfor være et mål for distriktskommuner å stimulere til positive opplevelser og et godt oppvekstmiljø, blant annet gjennom å gi barn og ungdom gode muligheter for deltakelse og innflytelse lokalt.

Barne- og familiedepartementet har siden 1999 hatt en egen tilskuddsordning til ungdomssatsing i distriktene. Distriktskommuner med sterk nedgang i folketallet har gjennom denne ordningen blitt invitert til å søke om tilskudd til lokale ungdomssatsinger på kultur- og fritidsområdet. Hensikten med ordningen er ikke bare å stimulere til ungdomsaktivitet i kommunen, men i like stor grad å stimulere til dialogprosesser mellom kommune og ungdom. Det å bli invitert til å si sin mening, bli tatt på alvor og se at ens forslag får konsekvenser, kan ha betydning for om ungdom ser for seg en fremtid lokalt.

Tilskuddsordningen har skapt stor interesse i kommunene og mye engasjement blant ungdom. Ordningen forvaltes av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. I dette heftet beskrives eksempler fra arbeid i kommuner som har fått støtte gjennom denne tilskuddsordningen. Vi håper eksemplene kan være til nytte for andre kommuner. Takk til alle som har bidratt med innspill.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, august 2005

Fakta om kommunen:

Måsøy ligger på vestkysten av Finnmark. Kommunen grenser til Hammerfest kommune og Nordkapp kommune og har 1393 innbyggere (pr. 1.1. 2005). 20,8 prosent av befolkningen er i alderen mellom 0-17 år.

Kort vei fra idé til gjennomføring

I Måsøy kommune har de et ønske om at det skal være kort vei fra at ungdommene får en god idé til at de kan få gjennomført prosjektet. Derfor har de opprettet et ungdomsfond. I 2004 har de i tillegg fått i gang kinodrift, treningsstudio, rockeverksted og sirkuskurs.

– I flere år har vi arrangert ungdomshøringer hver høst, sier ungdoms- og kulturkonsulent Lisbeth Seppola.
– Ungdommene kommer med ideer og ønsker, og vi diskuterer hvordan disse tingene kan gjennomføres. Ungdomsrådet lager en prioritert liste som fungerer som en handlingsplan for meg, klubblederen og ungdomsrådet i kommunen.

EGET UNGDOMSFOND

En av idéene de har virkelig gjort er et ungdomsfond. Tanken bak fondet er at det skal være kort vei fra idé til gjennomføring. Ungdommer som har idéer til prosjekter kan søke om penger fra fondet. To eksempler på søknader i år, er utstyr til paintball-klubb og studio til rockeverksted. – Det er kjempeviktig å gjøre noe også for de over 18 år, slik at de kan trives her. I vår kommune er det ikke mulig å bare ”shoppe” opplevelser, her må de være med å skape dem selv. Det vi kan gjøre, er å legge forholdene til rette slik at det blir mulig. Ungdomsfondet bidrar nettopp til det, sier Seppola.

TRENINGSSTUDIO BLE SUKSESS

Treningsstudioet har vært et stort ønske i mange år, og ungdomsrådet har forsøkt å påvirke mange ulike aktører til å bli med i prosjektet. I høst fikk de til slutt med seg to bedriftsledere som startet Havøysund trimsenter AS. Ungdomsrådet har plasser i styret og har fått påvirke utformingen av konseptet og driften av senteret. Ungdomsrådet har investert i treningsutstyr og stått for oppussingen av lokalet. I en periode holdt de på døgnet rundt. Det har betalt seg, for treningscenteret har blitt en suksess blant både unge og gamle.

ROCKEVERKSTED OG DANSEKURS

I Måsøy har de også etablert et rockeverksted i lokalet til skiklubben. Drivkreftene har vært 16 år gamle gutter som har spilt sammen i et band i tre år. Rockeverkstedet går av seg selv og ungdommer som bor borte for å gå på skole, bruker det også hyppig når de kommer hjem i helgene. Band-gutta har nå laget et studio, og til sommeren skal de spille inn CD.

Ungdommen i Måsøy er også glad i å danse. Våren 2004 arrangerte ungdomsklubben kurs i moderne dans.

OPPDAGET SIRKUSTALENTER

I fjor gjennomførte de kurs i ny-sirkus, som er sirkus uten dyr eller sirkus med teaterinnslag. De har blant annet hatt oppvisning i tøyakrobatikk for kronprinsparet da de besøkte kommunen i fjor. I dette prosjektet er Seppola selv engasjert. Hun har oppdaget flere store talenter blant deltakerne og en av dem, en tiendeklassing, skal sendes til Tromsø for å kurses videre mot at han fungerer som veileder for de yngre hjemme. – Vi ønsker å vise ungdommen at det å være fra Måsøy ikke setter noen grenser for hva de kan få til i livet, snarere tvert i mot, sier ungdoms- og kulturkonsulent Lisbeth Seppola.

”Vi ønsker å vise ungdommen at det å være fra Måsøy ikke setter noen grenser for hva de kan få til i livet – snarere tvert i mot.”

Om tiltak

I Måsøy kan ungdommen søke støtte fra et ungdomsfond for å gjennomføre sine gode ideer. I tillegg driver de treningsstudio, kino, rockeverksted og har kurs i dans og ny-sirkus.

Ønsker du å vite mer om prosjektet?

Kontakt Måsøy kommune
Telefon: 78 42 48 00
E-post: postmottak@masoy.kommune.no
www.masoy.kommune.no
Kontaktperson for prosjektet:
Ungdoms- og kulturkonsulent Lisbeth Seppola

5

KJEMPEGREIT Å SAMARBEIDE MED KOMMUNEN

Christine Ditlefsen (21) har vært med i ungdomsrådet i Måsøy i omtrent 2 år. Det siste året har hun vært leder og aktivt med i flere prosjekter, blant annet starten av treningsstudioet. – Det er vårt hjertebarn, sier hun spontant når vi kommer inn på studioet. – Vi stod på alle sammen for å få det til, og prosjektet slo inn hos alle.

OPPTATT AV TRIVSEL FOR UNGDOMMEN

Som leder i ungdomsrådet er hun opptatt av å få til ting som er viktig for ungdommen. – Dette er jo en fraflyttingskommune, så det er ekstra viktig å skape noe som gjør at ungdommen trives og vil bo her. Ungdomsrådet har fått kommunen til å opprette en ungdomsleilighet. Det er en leilighet som kun kan leies av ungdom og som har en rimelig leie. Det er nemlig vanskelig å finne seg steder å bo av denne

typen i Måsøy. De håper at det kommer flere etter hvert. Christine synes samarbeidet med kommunen går kjempegreit. – De er flinke og har en veldig positiv holdning. De tenker på at de må satse på ungdommen. Jeg er også med i kommunestyremøtene når de tar opp saker som gjelder ungdommen.

– Hvordan er det å være ungdom i Måsøy?

– Trygt. Jeg synes det er en god plass å bo på, og alle kjenner alle. Det er klart man kan savne en større plass av og til, men Havøysund, som er den største plassen her, er et trivelig sted. Christine har nylig startet studier på BI i Tromsø. Hun satser på å utdanne seg som eiendomsmegler. En slik karriere er ikke så lett å få til i Måsøy, derfor vet hun ikke om hun flytter hjem med det første. Hun har likevel, i likhet med mange ungdommer, kjøpt seg hus i kommunen og håper på en fremtid der.

Christine Ditlefsen (21 år)

Foto: Måsøy kommune

Foto: Måsøy kommune

Fakta om kommunen:

Dyrøy kommune består av Dyrøya og en større fastlandsdel. Kommunen har 1288 innbyggere (pr. 1.1.2005). 21,7 prosent av befolkningen er barn og unge i alderen 0-17 år.

Mer enn revestreker

Ungdommen i Dyrøy driver ikke bare med revestreker, selv om flere av dem skriver for lokalavisa Revestreken. Ungdom er en ressurs for lokalsamfunnet, fastslår Ingvild Storvoll, leder av Dyrøy ungdomsråd. For å spille på lag med ungdommen er det viktig å opprette et ungdomsråd med en voksenkontakt, er Storvolls råd.

I 1999 ble det opprettet et eget ungdomsråd i Dyrøy. Dette skjedde på bakgrunn av en konferanse samme år hvor ungdommen ble utfordret til å beskrive hvordan de ville ha det i Dyrøy i det nye årtusenet. De temaene som ungdommen var og fremdeles er opptatt av, er næringsutvikling, tilflytting og tilbakeflytting, ungdomssatsing, fritidstilbud og Dyrøy som bo-kommune.

UNGDOMMEN HAR KOMMET PÅ BANEN

For Dyrøy kommune har det betydd svært mye å få tildelt midler til ungdomssatsing. I løpet av de siste årene har det skjedd en samordning av lokal ungdomssatsing som begynner å gi svært gode resultater. – Det er ungdommen på de forskjellige arenaer som selv gir signaler om hva de vil drive med og hva de vil satse på, sier ungdomsarbeider Turid Andreassen. Hun er sekretær for ungdomsrådet og fungerer som bindeledd mellom kommunen og rådet. Hun synes ungdommen har kommet mer på banen og er med og påvirker hverdagen som angår dem. – Ungdommen gir uttrykk for en større tilhørighet og tro på en fremtid lokalt, skriver Andreassen i en oppsummering fra prosjektene i Dyrøy.

LAGET EGEN NETTSIDE

Kommunen ønsker å legge vekt på at ungdommen selv vet hvor skoen trykker og hva de ønsker for fremtiden i kommunen. De fleste i ungdomsrådet er 10.klassinger og elever i videregående skole. De har laget sin egen nettside hvor man kan lese mer om hva de gjør (www.ungidur.net). Rådet fungerer som et styre med flere underliggende arbeidsgrupper, som jobber med de ulike

prosjektene. Ungdomsrådet samarbeider med ungdomsklubben "Zantom" om diskotek, kafédrift, diverse aktiviteter og innkjøp av materialer.

MANGFOLDIG UNGDOMSKLUBB

Dur, Dyrøy ungdomsråd, har drevet innebandy og aerobic siden 2000. Kommunen har koblet opp bredbånd i ungdomsklubben og ungdomsstua, og ungdommen har selv kjøpt inn og montert datamaskiner i lokalene. Det har vært arrangert kurs i webdesign, og i ungdomsstua har de spilt spill, hjulpet hverandre med lekser og arrangert kulturkvelder. Ungdomsstua er et samlingssted for ungdom over 15 år. Ungdomsrådet har også hatt egne journalister som skriver i lokalavisa Revestreken. Ungdomssiden heter Ung i Dyrøy og kan leses på nettet (www.lokalavisa.no). Ungdommen har arrangert flere kulturkvelder, blant annet Halloween-party og diskotek. Ungdomsrådet har siden 1999 arrangert Ungdommens kulturmønstring i samarbeid med ungdomsklubben og kulturskolen. Rådet arrangerer også turer til nabokommuner for å være med på større arrangementer for ungdom. Dyrøy har egen kino som drives av ungdomsrådet, og de har også ansvaret for kafeen. Ungdomsrådet har et mål om å bygge ned de typiske skillelinjene mellom gutter og jenter. De har blant annet arrangert rene jentekurs i data, og mener at motorsport og gokart appellerer til både gutter og jenter.

” Det å danne et ungdomsråd med en voksenkontakt er kjempeviktig!”

Kort om prosjektene:

Midlene i 2004 gikk til aerobic, innebandy, data, nettside for ungdomsrådet og kulturkvelder.

Ønsker du å vite mer om prosjektet?

Kontakt Dyrøy kommune

Telefon: 77 18 92 00

E-post: postmottak@dyroy.kommune.no

Nettside: www.dyroy.kommune.no

Kontaktperson for prosjektet:

Ungdomsarbeider Turid Andreassen

Ingvild Storvoll (18 år)

- UNGDOM ER EN RESSURS FOR LOKALSAMFUNNET

Ingvild Storvoll er 18 år og går på musikklinja på Kongsbakken videregående skole i Tromsø. Hun er leder av ungdomsrådet i Dyrøy og har mye godt å si om ungdomssatsingen i kommunen.

- Hvordan synes du at ungdommen er tatt med i prosessen rundt søknad om støtte og gjennomføring av prosjektene?

- Vi gjør dette hvert år, og ungdommen er alltid med og bestemmer hva som skal stå i søknaden. Vi leder også gjennomføringen av prosjektene. Flere prosjekter styrer ungdomsrådet på egen hånd.

- Hvilke arrangementer fungerer best?

- Ungdomsrådet bruker penger til forskjellige ting, men mye er likt fra år til år. Vi har faste aktiviteter som vi driver selv, for eksempel aerobic og landhockey, og det fungerer veldig bra! Vi deler også ut midler vi får til andre som jobber med ungdom, for eksempel gokart.

- Hvilke råd har du til andre kommuner som ønsker å ta med ungdom når de planlegger ungdomsarbeid?

- Det å danne et ungdomsråd med en voksenkontakt er kjempeviktig! Det betyr mye at både ungdommen og de som administrerer i kommunen, vet hvem disse er. Vi har ikke kunnet gjennomført våre prosjekter uten det organiserte ungdomsarbeidet. Dyrøy kommune har vært flinke til å ta oss på alvor. De så fort at det fungerte og støtter oss på det vi gjør.

- Tror du slike prosjekter får ungdom til å bli eller flytte tilbake til kommunen når de har tatt utdanning?

- Ja, helt klart! Det å se at det skjer noe og at vi har tilbud i vår lille kommune, gjør at jeg har lyst til å etablere meg med familie hjemme i Dyrøy. Det er ikke vanskelig for meg å se at vi ungdommer har mye å si for lokalsamfunnet, og vi er bidragsyttere til flere aktiviteter som drives i kommunen.

Foto: Dyrøy kommune og Ivar Bjørgve

Fakta om kommunen:

Kommunen består av de to øyene Rolla og Andørja og har 1649 innbyggere (pr. 1.1.2005)
19,5 prosent av befolkningen er mellom 0-17 år.

Kodeord: <Rockebinge>

I Ibestad er navn som Lizzy Rox, Rock 'in Rolla, Suzanne band, Martida og Ad'oir knyttet til prosjekt Rockebingen. Rockebingen er samlingspunkt for 44 unge musikere i alderen 8-23 år, som benytter seg av instrumenter og utstyr kjøpt inn til bandøvelser.

I Ibestad kommune gikk de tildelte midlene til "Rockebinge" etter mønster fra Fotballforbundets ballbinge. Rockebingen er etablert som et tilbud for ungdom slik at de skal kunne komme og spille og utfolde seg i band. På en måte var dette tenkt som et åpent hus hvor ungdommen skulle komme og gå. Åpne dører, oppvarmet lokale og instrumenter klare til bruk. Det ble likevel nødvendig å sette opp øvingstider for de ulike bandene som ble etablert. Bandene er både rene jente og gutteband og blanda band. Det er ikke gjort noe spesielt for å rekruttere noen av kjønnene. Guttene står på like mye som jentene.

UNGDOMMEN VILLE HA ROCKEBINGE

Idéen til Rockebinge ble unnfanget lenge før midlene til ungdomssatsing var utlyst. Men midlene gav ungdommen muligheten til å realisere drømmen. Da det var klart at Ibestad ble tildelt midler, ble ungdom rådspurt gjennom fritidsklubber, idrettslag og skoler. Musikk lærer Asle Skardal har vært til god hjelp i prosessen. Han fikk kontakt med musikkinteressert ungdom blant annet via en artikkel i Harstad Tidende. Det kom inn en hel del forslag til prosjekter for ungdomssatsing. Det som ungdommen samlet seg om, var Rockebinge.

SPRUDLENDE ENGASJEMENT

Det var stor aktivitet da prosjektet skulle utformes. Ungdommen arrangerte møter, blant annet med potensielle instruktører og kulturkonsulent Trond-Arvid Isaksen i kommunen. Det ble nedsatt et utvalg bestående av gutter og jenter, som skulle utforme prosjektet, bestemme lokaler og spesifisere hva som var ønsket av instrumenter og vurdere de ulike tilbudene.

Isaksen beskriver ungdommens initiativ og engasjement som sprudlende.

FULL TIMEPLAN

Gjennom en vanlig uke er timeplanen full med både bandøvelser og egenøving. Engasjementet rundt Rockebingen har ført til mye aktivitet, og det avholdes mange konserter. Et av målene er å sende et par band til "Rock mot rus" på Andenes. Ungdommens erfaring med diverse lyd- og lysutstyr har gitt dem oppdrag blant annet ved revyoppsetninger. Det gir penger i kassen til rockeklubben deres.

HAR BLITT ET BEGREP

Isaksen forteller at Rockebinge har blitt et begrep i kommunen, og det har også fått oppmerksomhet i nabokommunene. Prosjektet har ført mye positivt med seg. Ungdommen har fått en aktivitet som de trives med og som gir dem mye. De lærer ny musikk, blir scenevante, lærer samspill og har fått noe eget de kan kjempe for. I sin søknad om tildeling av midler skriver ungdommen at gode opplevelser i ungdomsårene gir lyst til å fortsette å bo i bygda og kommunen i fremtiden. "Gjennom rockeklubben er vi med og påvirker ungdomstilbudet i kommunen. Vi lærer også å ta ansvar for egen fritid."

"Idéen til Rockebinge ble unnfanget lenge før midlene til ungdomssatsing var utlyst. Men midlene gav ungdommen muligheten til å realisere drømmen."

Kort om prosjektet:

Gjennom Rockebingen tilbys ungdommen tilgang til instrumenter, utstyr og øvingslokale for band og egenøving.

Ønsker du å vite mer om prosjektet?

Kontakt Ibestad kommune

Telefon: 77 09 90 00

E-post: postmottak@ibestad.kommune.no

Nettside: www.ibestad.kommune.no

Kontaktperson for prosjektet:

Kulturkonsulent Trond-Arvid Isaksen

9

Jostein Arvesen (15) med gitar

LIKE MANGE JENTER OG GUTTER SOM SPILLER I BAND

Jostein Arvesen (15) går i 9. klasse på Andørja Montessoriskole. Han har vært med i prosjektet fra starten og sitter i styret for Rockebingen. – Det begynte med en musiker som kom hjem og startet med bandøvelser i musikkskolen. Der var jeg med, men så ble musikkskolen lagt ned. Vi ønsket å spille videre, og så fikk vi høre om midlene. Da satte vi oss ned og skrev søknad, forteller Jostein.

SPILLER GITAR

Jostein var med på å undertegne søknaden sammen med åtte andre ungdommer. Han spiller i band, men de har ikke funnet noe navn ennå. Det er mest instrumentalmusikk de spiller, for det er ikke så mange vokalistere å ta av.

– Det er omtrent like mange jenter som gutter som spiller i band. Omtrent fifty-fifty, vil jeg tro, sier Jostein. Han forteller at de blant annet har spilt under sykkelrittet "Tour de Andørja". Det er et ganske stort arrangement og morsomt å være med på. – Det er bra å ha et mål å øve mot, sier Jostein Arvesen.

Foto: Trond-Arvid Isaksen og Ingram

Fakta om kommunen:

Moskenes kommune ligger på den sydlige delen av Moskenesøya i Lofoten. Pr. 1.1.2005 hadde kommunen 1201 innbyggere. Av disse utgjør 21,8 prosent barn og unge fra 0-17 år.

Ungdomsklubb rett vest

Ungdomsklubben Rett Vest i Moskenes har fått tilholdssted i et gammelt hotell. Der har de diskotek, rockeverksted, internettkafé og diverse spill.

Moskenes kommune kjøpte høsten 2003 Sørvågen hotell, som ligger et par hundre meter fra Sørvågen skole. Første etasje av bygget ble satt av til ungdomsklubben, som nå fikk et fast sted å være etter å ha flyttet fra lokale til lokale en god del år. Det trengtes en del penger til oppussing og innkjøp av utstyr, blant annet nye gulvbelegg og maling til veggene. Ved siden av kommunens egne midler, har tilbudet om å søke prosjektmidler bidratt til å muliggjøre prosjektet.

SKOLEELEVER ØNSKET UNGDOMSKLUBB

Før de søkte hadde ordføreren og oppvekstsjefen møter med elevene i 8.-10. klasse hvor de snakket om forslag til ungdomsaktiviteter, og hva de skulle bruke de ulike rommene i klubben til. Møtene ble avsluttet med en omvisning i lokalene, og det var stor interesse for å komme i gang med ungdomsklubb og andre aktiviteter. Ordføreren og to representanter for elevrådet stod for søknaden som ble sendt inn.

UNGDOMMEN GIRA PÅ DUGNAD SARBEIDET

Kommunen ansatte Lilian Dijkema som kultur- og oppvekstkonsulent sommeren 2004. Etter sommerferien 2004 hadde hun et styre for klubben på plass. Det bestod av fire ungdommer i alderen 13-16 år og tre voksne. I løpet av høsten jobbet styret med organisering av dugnadsarbeidet, planlegging og videre tilrettelegging av aktivitetene. Det ble mange dugnadstimer for ungdom og foreldre inntil lokalene kunne innvies våren 2005. – Ungdommen var veldig gira på dugnadsarbeidet. Særlig grovarbeidet med riving og maling syntes de var morsomt å være med på. Det at de var med på oppussingen, tror jeg har bidratt til å skape tilhørighet til loka-

lene og klubben, og dermed vil de også lettere ta vare på lokalene. Det har vært en positiv opplevelse å jobbe med dette, sier Dijkema.

DISKOTEK OG ROCKEVERKSTED

I ett av rommene har de laget diskotek med speil, dansegulv og sitteplasser langs veggene. En bar er satt opp hvor de kan kjøpe noe å spise og drikke. I forlengelsen av diskoteket er det et rom med biljardbord og bordtennisbord. I et annet rom har de laget internettkafé med seks datamaskiner, og satt opp et eget karaokeanlegg. De har også laget et rockeverksted med diverse instrumenter og eget opptaksutstyr. Både ordfører og ungdom mener de har fått dekket behovene for både gutter og jenter. Siden en del ungdommer bor i Reineområdet et stykke unna, prøver de også å tilby skyss hjem etter klubbkveldene.

HÅPER UNGDOMMEN FÅR EN FREMTID I KOMMUNEN

”Denne ungdomssatsingen vil skape aktivitet. Forhåpentligvis også engasjement og trivsel,” skriver ordfører Lillian Hansen i søknaden og legger til: ”Om ungdommene også vil få en tro på en framtid i Moskenes, gjenstår å se. I den forbindelse vil dette bare være en del av løsningen. Fiskeri, arbeidsplasser og andre faktorer vil ha minst like stor innvirkning på framtidstroen. Men vi mener at det vi nå gjør, vil være nyttig i mange år framover.”

”Denne ungdomssatsingen vil skape aktivitet. Forhåpentligvis også engasjement og trivsel.”

Kort om prosjektet:

Kommunen har kjøpt et gammelt hotell i Sørvågen og satt av første etasje til ungdomskolokaler. Lokalene er pusset opp, og ungdomsklubben tilbyr diskotek, rockeverksted, internettkafe, biljard, diverse spill og et sted for å møtes.

Ønsker du å vite mer om prosjektet?

Kontakt Moskenes kommune

Telefon: 76 05 31 00

E-post: postmottak@moskenes.kommune.no

www.moskenes.kommune.no

Kontaktperson for prosjektet:

Kultur- og oppvekstkonsulent Lilian Dijkema

11

UTTALLIGE DUGNADSTIMER FOR UNGDOMSKLUBBEN

Tanya Bjørnsen (16) har vært leder av ungdomsrådet. Hun var aktivt med da de skulle gjøre i stand klubben i Sørvågen. – Jeg vet ikke hvor mange timer vi brukte på dugnad. Det var mange! sier Tanya. – Vi gjorde mye selv, men fikk hjelp til å sette opp lys, og rørlegger trengte vi for å sette i stand kjøkkenet. De åpnet klubben i slutten av april 2005. Ordføreren kom og klippet snora, og det lokale bandet "Revolted" spilte.

– HVA GJØR DERE I UNGDOMSRÅDET?

– Vi tar opp forslag eller rydder opp i problemer. For eksempel brudd på regler for klubben. Det kan være vannkrig og popkornkrig. Og så snakker vi om hvordan det har vært på klubben, og hvordan det kan bli bedre.

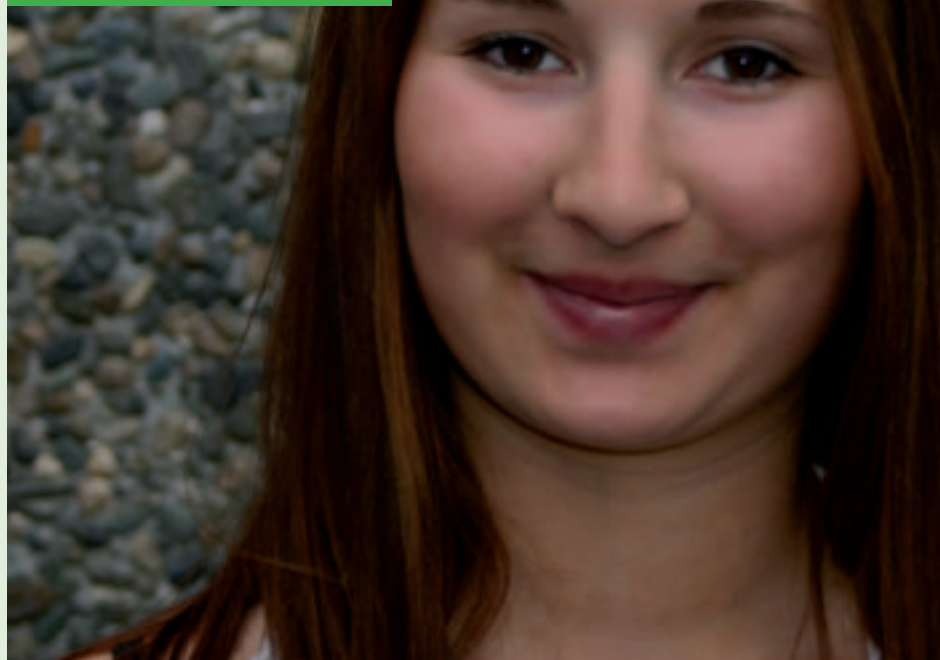
MYE Å GJØRE PÅ KLUBBEN

På klubben spiller de biljard og ishockey-spill, prater med folk og danser. De har et par hobby-dj'er som styrer musikken. De har TV, men venter på PlayStation 2, slik at de kan spille spill. Etter hvert har de planer om å vise filmer på storskjerm. – Det er klubb hver fredag og onsdag. På onsdager skal det være litt mer roligere spillekvelder. Vi har kjøpt inn to datamaskiner. Nå venter vi på å få ADSL-linjer inn, slik at vi kan bruke dem på nettet. Og så har vi nettopp fått en stor turkis sofa! sier Tanya fornøyd. Hun gikk av som leder av ungdomsrådet sommeren 2005, siden hun skulle begynne på videregående skole i Bodø.

Foto: Moskenes kommune, Hanne Tøfte og Tore Hummelvoll

Tanya Bjørnsen (16)

Fakta om kommunen:

Steigen er en mindre kystkommune i Salten med 2802

innbyggere pr. 1/1 2005.

23 prosent av befolkningen er barn og unge i alderen 0-17 år.

Nytt liv i gammel rådhuskantine

I Steigen har ungdommen pusset opp den gamle kantina i rådhusets kjeller. Der har de laget internettkafé – en populær møteplass. De arrangerer også ballspill i gym-salen på skolen, og kan øve i rockeverkstedet i kulturskolekjelleren, vegg i vegg med kantina .

– Mottoet i vår kommune er: Se hvert enkelt barn. Det gjelder også ungdom, sier Torunn Baade Aalstad, rektor ved kulturskolen i Steigen. – Da vi skulle finne ut av hva vi skulle søke midler til, begynte vi litt uformelt. De fleste ungdommene går på kulturskolen. På bakgrunn av tidligere prosjekter og uttalelser fra ungdomsråd og andre ungdomsfora, begynte jeg å drømme videre sammen med ungdommen. Etter hvert kom det frem at de ønsket tilgang til instrumenter til bandøvelser og møteplasser. Målet for prosjektet var at ungdommen selv skulle være ansvarlig og pådrivere. – Jeg opplever at ungdommene eier prosjektet, sier Aalstad.

BREDT SAMARBEID OM UNGDOMSARBEIDET

Etter hvert ble det dannet en arbeidsgruppe for en internettkafé med representanter for elevråd, ungdomsråd, fritidsklubb, Mental Helse og kommunen. I starten av prosjektet var ungdomsdelen av arbeidsgruppen dominert av jenter. Etter hvert har det jevnet seg ut, nå er det tre gutter og tre jenter med i gruppen.

LAGET INTERNETTKAFÉ – BRETTSPILL POPULÆRT

For at internettkafeen skulle komme i sving, måtte lokalene tilrettelegges. Ungdommen fikk hjelp av kommuneadministrasjonen til å ordne lys og varme. Noe kunne repareres, noe måtte kjøpes inn nytt. Selv om internettkafeen stod øverst på lista før de kom i gang, viste det seg at også andre ting fenget. Å møtes for å snakke sammen og spille spill var morsomt. I tillegg har de hatt teatersport. Mental Helse har vært på kafeen et par ganger og servert middag. Da har det vært fullt der! Ellers lager arbeidsgruppa selv, eller frivillige voksne fra

Mental Helse, middag de selger billig. Annenhver tirsdag fra 14.30-20.00 har ungdommen hatt mulighet til å besøke kafeen. 20-40 er innom en vanlig tirsdag.

BALLSPILL PÅ SKOLEN

Samtidig med at kafeen er åpen, har de hatt tilbud om ballspill i Steigen sentralskole. En av ungdommene laget plan for spillingen sammen med barne- og ungdomsarbeideren og kontaktet trenere. Volleyball og basket har vært mest populært.

ROCKEVERKSTED HUSER MANGE BAND

I kulturskolekjelleren laget de rockeverksted. De kjøpte inn instrumenter og annet utstyr, slik at flere kunne spille sammen. Flere band er i gang med øvelser. Det er både rene gutte- og jenteband og blandaband. Rockeverkstedet egner seg til konserter og gir mulighet for utprøving av instrumenter, også for dem som ikke spiller i band. Kulturskolen lønnet en person som kunne følge opp innkjøpet og være ansvarlig for lydutstyr og instrumenter.

TILBUD OM TRANSPORT HJEM

– En av de viktigste tingene vi har gjort er å bestille buss til ungdommen etter at aktivitetene er ferdig, sier Aalstad. – Det er grisgrendt her i Steigen, og mange arrangementer strander på mangel av transport. Med denne ordningen har flere mulighet til å være med på aktivitetene.

”Vi bestemmer alt, men de voksne hjelper oss med en del praktiske ting.”

Om tiltak

Tilbud om internettkafé med ulike aktiviteter, ballspill og rockeverksted på tirsdagskvelder. Matserving og tilbud om transport hjem.

Ønsker du å vite mer om prosjektet?

Kontakt Steigen kommune
Telefon: 75 77 88 00
E-post: postmottak@steigen.kommune.no
www.steigen.kommune.no
Kontaktperson for prosjektet:
SLT-koordinator Maria Almli

13

Maja Johansen (15)

LIKER Å JOBBE FOR UNGDOMMEN

Maja Johansen (15) har vært med i ungdomsrådet i Steigen siden høsten 2003, først som nestleder og så som leder. Hun liker å jobbe for at ungdommen skal trives i Steigen. Det siste ungdomsrådet arrangerte var en konsert på 16. mai for å gi ungdommen et rusfritt tilbud.

GJORDE UNGDOMSRÅDET STOLT

– Det er tradisjon her at mange drikker på 16.mai. Men i år fikk vi med oss 100 ungdommer på denne konserten. Det var veldig artig, og vi er veldig stolte. Ungdomsrådet inviterte bandet Endymion fra Sortland, og ellers var det lokale band som spilte. Jentebandet Chickslides, hvor Maja selv synger og spiller gitar, var også med. Flere av bandene øver på kulturskolen og rockeverkstedet som de startet i fjor.

ØNSKET NOE FOR ALLE

Da ungdomsrådet skulle bestemme hva de skulle søke midler til, var målet å skape tilbud for alle. Maja og noen andre

ungdommer gikk i gang med å pusse opp den gamle rådhuskantina hvor de har pc-er med tilgang til internett, brettspill og tilbud om mat. – Nå har vi også bestilt airhockey, forteller Maja. – Vi har også tilbud om ballspill og buss hjem etterpå. Det er veldig bra. Selv bor Maja fire mil unna kaféen og er godt fornøyd med tilbudet.

Maja synes det er veldig bra å jobbe sammen med de voksne om tilbudene. – Vi bestemmer alt, men de voksne hjelper oss med en del praktiske ting. For eksempel med å overføre penger. Maja har vært med på ungdomskonferanser både på Saltfjellet og i St. Petersburg, og til høsten regner hun med å delta på konferanse på Værnes. Hva med fremtiden i Steigen? Maja vil absolutt vurdere bo i Steigen som voksen, hvis hun får seg jobb og bolig. Men det er lenge til.

Fakta om kommunen:

Beiarn er en jordbrukskommune og består av Beiardalen med sine sidedaler Tollådalen, Gråtådalen og Arstaddalen og har 1165 innbyggere (pr. 1.1.2005). 19,3 prosent av befolkningen er barn og unge i alderen 0-17 år.

Norges beste ungdomskommune?

Etter ungdommens egen mening er Beiarn en av landets beste kommuner for ungdom. Målet er å bli den beste. – Pr. i dag er det ingen grupper som faller utenfor aktivitetstilbudene, sier barne- og ungdomsarbeider Truls Didriksen.

For å finne ut hva ungdommene generelt ønsker av aktiviteter og tiltak, har ungdomsarbeideren årlige møter med ungdom fra syvende klasse til første videregående skole. På møtene vurderes aktivitetene som er gjennomført, og det settes opp en idébank for nye aktiviteter. Ungdommene diskuterer hva som kan gjøres bedre og kutter de tiltakene som ikke har fungert etter formålet.

INGEN GRUPPER FALLER UTENOM

Truls Didriksen har vært oppmerksom også på de ungdommene som ikke er opptatt av idrett. – Med midlene har vi aktivisert ungdom som vi i utgangspunktet ikke har fått tak i. Noen prøver å få med ungdom i tiltak de allerede har. Vi har gjort motsatt. Vi har spurt ungdommen direkte om hva de ønsker og fulgt opp det. Per i dag er det ingen grupper som faller utenom aktivitetstilbudene, sier barne- og ungdomsarbeideren.

VANNSPORTDAGER OG TRENINGSTUDIO

I 2004 videreførte kommunen mange av prosjektene som de fikk støtte til i 2003 etter ønsker fra ungdommen selv. Det er et variert tilbud som dekket ulike behov fra trening til lek. FYSAKs treningsstudio er en del av tilbudet gjennom vinteren, og er svært populært. Truls Didriksen blir engasjert når han snakker om prosjektene i Beiarn: – En aktivitet som ble stor suksess i fjor, var vannsportsdager. Vi kjøpte inn våtdrakter til utlån, og de har blitt mye brukt. I år må vi utvide dette tilbudet.

EGET LOKALE FOR KLUBBEN

Kommunen har eget lokale på Larsos, som brukes til

aktiviteter for ungdommen. Der har de ungdomsklubb med filmrom, biljard, airhockey, bordtennis og disko. Klubben brukes av 80 prosent av ungdommen. – Slike tall kunne vi bare drømme om tidligere, sier Didriksen.

ØKT HANDLEFRIHET I UNGDOMSARBEIDET

– Tilskuddet har bidratt til økt handlefrihet for ungdomsarbeideren og økt aktivitetsmulighetene og kvaliteten, sier Ågot Eide. Hun jobber som landbruk-, kultur- og miljøsjef i Beiarn kommune. – Det er svært viktig for en kommune som Beiarn, som opplever et synkende folketall, at det satses på barn og unge. At ungdom fra hele bygda treffes og blir kjent med hverandre, samt at de lærer å bruke naturen og å se mulighetene i bygda vår, håper vi vil bidra til å tro på ei framtid i Beiarn.

FOREBYGGENDE ARBEID

Prosjektene i Beiarn har fått oppmerksomhet utenfor kommunen. Didriksen ble i 2004 bedt av Fylkesmannen i Nordland om å holde stand i Bodø for å vise hva kommunen gjør for ungdommen som et forebyggende psykiatritiltak. Beiarn arrangerer også felles opplegg med andre kommuner, slik at ungdommen har et nettverk når de begynner på videregående skole.

”Gjennom midlene har vi aktivisert ungdom som vi i utgangspunktet ikke har fått tak i.”

Kort om prosjektet:

Mange av aktivitetene er knyttet til et lokale på Larsos som ungdommene disponerer. Der har de spillkvelder, internett og filmvisninger. Ellers har de hatt mange utendørsaktiviteter: vannsport, skøyter, slalomturer, bryggefest, dansekurs, sminkekurs og paintball.

Ønsker du å vite mer om prosjektet?

Kontakt Beiarn kommune

Telefon: 75 56 90 00

E-post: post@beiarn.kommune.no

Nettside: www.beiarn.kommune.no

Kontaktperson for prosjektet:

Barne- og ungdomsarbeider Truls Didriksen

15

- FINT Å FÅ VÆRE MED OG BESTEMME

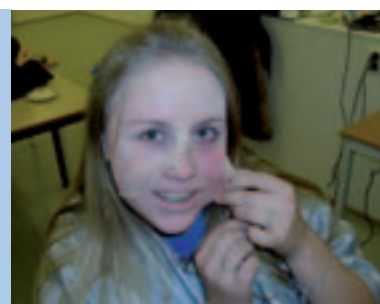
Jarl Johannesen er 15 år og går i 9. klasse og liker å være med på det som skjer av aktiviteter. Han er jevnlig med i ungdomsklubben, hvor det for det meste er ungdomskoleelever som stikker innom. I fjor sommer hadde de moro med å henge på en ring etter båt og fikk god bruk for våtdrakter.

ØNSKER TRAIL-BANE

Han synes det er fint å få være med og bestemme hva slags aktiviteter de skal ha i kommunen. Akkurat nå er det høyeste ønsket en trail-bane. Han har selv en trail-syssel. – Jeg tror det vil bli flere som får trail-syssel hvis det blir noe av banen. Foreløpig er det mest et ønske, men jeg håper det blir.

Foto: Truls Didriksen

Jarl Johannesen er (15 år)

Fakta om kommunen:

Rødøy ligger nord på Helgelandskysten. Kommunen grenser i nord mot Meløy, i øst og sør mot Rana, og i sørvest mot Lurøy. Rødøy har 1443 innbyggere (pr. 1.1. 2005). 26,6 prosent av befolkningen er barn og unge mellom 0-17 år.

11 lokalsamfunn – 10 prosjekter

Rødøy er en øykommune og består av 11 lokalsamfunn. Forholdene tilsier at man ikke kan reise andre steder for å være med på aktiviteter. De må utformes etter de lokale ønsker og muligheter, og derfor er variasjonen ganske stor i kommunen.

– Vi er en liten kommune og støtten fra departementet har vært gode midler for oss, sier kultursekretær Solfrid Lorentzen. – Her er det vanskelig å finne noen felles prosjekter for alle, derfor ba vi alle lokalutvalgene og skolemiljøene om å tenke gjennom prosjekter med lokal tilpasning. Unge og voksne har satt seg ned i fellesskap og tenkt gjennom hva som kan gjøre hverdagen mer spennende for barn og unge. Det kom inn i alt 10 søknader til kommunen.

UNGDOMSKLUBB I KROLOKALER

På Gjerøy har de kjøpt inn utemøbler til plassen utenfor Samfunnshuset. Det vil gjøre det triveligere for ungdom som allerede bruker plassen til å møtes. Stedet er egnet for diverse utespill. På Rødøya finnes det en kro hvor ungdomsklubben har fått lokaler. Det blir et sted hvor ungdom møtes, ser film og spiller spill. På Nesøy skole har de klubbaktiviteter og oppslutningen er bortimot 100 prosent blant elevene. Foreldre er med som ledere av aktivitetene. For 2004 var ønsket å få kjøpt inn utebowling, trampoline og utelys.

SKOLEBAND OG MUSIKKANLEGG

På Gjerøy skole har de et skoleband som engasjerer lærere og elever både i arbeidstid og fritid. De har kjøpt inn ekstra utstyr for å høyne kvaliteten på arbeidet. Det meste av fritidsaktivitetene på Rødøy foregår i skolens gymsal i regi av foreldre eller større ungdommer. Det er godt oppmøte på disse aktivitetene. Grendeutvalget drøftet med ungdommen hva de kunne tenke seg at de skulle søke penger til. De fant ut at det

ville være fint med musikkanlegg i gymsalen. Da kunne de arrangere dansekurs og diskotek og ellers ha bakgrunnsmusikk når de hadde andre leker.

ISBANE, KLATREVEGG, GAPAHUK OG SANDVOLLEYBANE

Barn og unge i Jektvik er glad i å gå på skøyter og bruker islagte vann og elver til dette. Ut fra ønsket om et tryggested for å gå på skøyter, laget lokallaget i Jektvik isbane med kveldsbelysning i forbindelse med fotballbanen.

På Hestmannøy skole har de kjøpt inn sportsutstyr og baller. I Øresvik satset de på å sette opp gapahuk og grillhytte i et mye brukt turområde. Tjongsfjorden skole har satt opp klatrevegg i samfunnshuset. – Klatreveggen har blitt populær, og brukes både i fritid og skoletid, sier rektor Kurt Nilsen. – Ungdom som bor utenfor kommunen kommer hjem i helgene og bruker veggen. I Selsøyvik skolekrets har elevene ønsket seg en bane hvor de kan ha ballaktiviteter i sommerhalvåret og islagt bane på vinteren. I sommer kunne de glede seg over en nyinnviet sandvolleybane.

”Unge og voksne har satt seg ned i fellesskap og tenkt gjennom hva som kan gjøre hverdagen mer spennende for barn og unge.”

Kort om prosjektet:

Rødøy satte i gang 10 prosjekter i 2004. Flere handlet om å skape møteplasser for ungdom, blant annet i en kro. Noen av prosjektene gjaldt innkjøp av musikkinstrumenter, og noen gjaldt sportsaktiviteter, blant annet klatrevegg og sandvolleybane.

Ønsker du å vite mer om prosjektet?

Kontakt Rødøy kommune

Telefon: 75098000

E-post: postmottak@rodoy.kommune.no

Nettside: www.rodoy.kommune.no

Kontaktperson for prosjektet:

Kultursekretær Solfrid Lorentzen

17

UNGDOMSTIDEN VAR FLOTT

Ingun Hammersmark Olsen (24) er en ivrig bruker av den nye sandvolleybanen på Selsøyvik. Hun er student og er hjemme for å jobbe i sommer med lakseslakting. Hun er storforneymet med den dugnadsinnsatsen som er gjort for å få den i stand. – Det er ikke så mange aktiviteter her, så banen har blitt et samlingspunkt for alle aldre, sier Ingun.

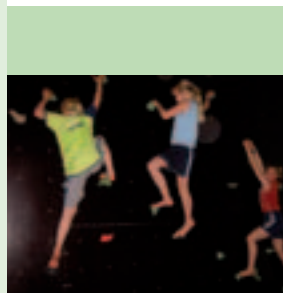
– Hvordan var ungdomstiden din her synes du?

– Jeg bodde hjemme frem til videregående skole. Det var veldig flott. Det er veldig små samfunn her, så vi brukte de mulighetene som lå i naturen, særlig sjøen. Her er alle med på det meste uavhengig av alder. Vi kan ikke velge og vrake.

– Du er student nå. Kunne du tenke deg å flytte tilbake til Rødøy?

– Det kommer an på jobb og om andre på min alder flytter hjem. Det er også viktig at det finnes fritidstilbud her. Mange på min alder bor fortsatt ute på grunn av studier, og vi blir jo påvirket av bylivet også. Alder og livssituasjon vil avgjøre om jeg flytter hjem. Hvis jeg får barn, vil det få konsekvenser for valg av bosted. Jeg ønsker ikke at de skal vokse opp i by, sier Ingun Hammersmark Olsen.

Ingun Hammersmark Olsen (24)

Fakta om kommunen:

Dønna er en øykommune med 1528 innbyggere pr. 1.1.2005. 23,4 prosent av befolkningen er i alderen 0-17 år.

Ungdommens kinoprojekt

Slipp ungdommen til! Det er mottoet for Dønna kommune som i fjor lot ungdommen gå i gang med et eget kinoprojekt. De har gjort i stand kinolokalet, drevet markedsføring og laget kinoprogram. Den gamle kinomaskinen har også fått nye deler, og nå kan både små og store glede seg over gode filmopplevelser.

I Dønna kommune har dialogen mellom barn og unge og kommunen fått større fokus de siste årene. Kommunen ansatte Brith-Tone Thrana Karlsen som barne- og ungdomsleder i 2002. Hun fungerer blant annet som sekretær for Dønna Barne- og Ungdomsråd (BUR) som ble etablert i februar 2003. BUR har seks medlemmer og like mange varamedlemmer i alderen 13-20 år. Det er like mange gutter og jenter med i rådet, som har et eget motto: "Masse ungdom er ikke masse problemer, men masse ressurser!"

– Gjennom rådet får ungdom reell innflytelse på saker som gjelder barn og unge i kommunen, ifølge Thrana Karlsen.
– De har også anledning til å komme med egne innspill på det de er opptatt av i den kommunale hverdagen.

RUSTET OPP BYGDEKINOEN

Midlene som Dønna kommune ble tildelt i 2004 ble brukt til å ruste opp bygdekinoen. BUR arrangerte en ungdomskonferanse i 2003 hvor det kom frem at ungdom ønsket at kinoen måtte settes i drift igjen. De mente at kinoen er en viktig møteplass for alle aldre. BUR vedtok å prioritere dette og satte i gang "Ungdommens kinoprojekt". BUR tok kontakt med kinoansvarlig som var veldig positiv til tiltaket. De fant ut at de trengte nytt lerret, nye høytalere og ny fremviser. Budsjettet ble etter hvert så stort at de måtte hente inn midler utenfra. Da kom ideen om å søke midler fra tilskuddsordningen, og det ble gjort.

EGET KINOSTYRE

De opprettet et eget kinostyre på seks medlemmer

fordelt på gutter og jenter i alderen 14-18 år. Kinostyret utarbeidet en spørreundersøkelse om forventninger og ønsker til kinodriften. 1/3 av Dønna's befolkning ga råd om alt fra filmpriser, åpningstider og typer film. Ungdommen har selv klargjort kinokalene, drevet med markedsføring og skaffet sponsorer. I samarbeid med kommunen har de laget informasjonshefte om tilbudet, som kommer ut hver tredje måned. Kinodriften har interessert både gutter og jenter. De har hatt ansvar for billettsalg, kioskdirift og fått prøve seg som kinomaskinister.

JEVNLIG DIALOG MED UNGDOMMEN

– Fra kommunens ståsted ser vi at dette har vært en flott aktivitet for barn og unge, men også voksne, sier Brith-Tone Thrana Karlsen om prosjektet. – I vår kommune har vi jevnlig dialog med ungdom om hva som skal til for at de kommer tilbake etter utdanning. Vi satser på en tettere kontakt med de studentene som har flyttet ut, og med næringslivet for å oppnå større muligheter for dem som ønsker å starte næringsvirksomhet. Å få én til to familier tilbake til kommunen ser vi som en seier.

"Masse ungdom er ikke masse problemer, men masse ressurser!"

Om tiltak

Ungdommen har et eget kinostyre som har ansvar for kinodrift, filmprogram, markedsføring og kafedrift.

Ønsker du å vite mer om prosjektet?

Kontakt Dønna kommune

Telefon: 75 05 22 00

E-post: post@donna.kommune.no

Nettside: www.donna.kommune.no

Kontaktperson for prosjektet:

Barne- og ungdomsleder
Brith-Tone Thrana Karlsen

19

LIKER BEST ACTION OG KOMEDIER

Tobias Vang Sivertsen (15) er ferdig med 9. klasse og er for tiden opptatt av musikk. Han spiller trommer i bandet Monofil som kom til landsmønstringen i Ungdommens Kulturmønstring. Tobias har som mål å gå på musikklinje. Tobias har også vært med i Ungdommens kino-prosjekt i Dønna.

– Hvordan startet kinoprojektet?

– Vi ble spurt av Brith-Tone (barne- og ungdomslederen, red. anm.) om hva vi kunne tenke oss å gjøre. Det var ikke så mange filmer her. Så bestemte vi oss for å søke midler til kinoen vår. Den er ikke akkurat av den nyeste sorten.

– Hvordan synes du det har vært å være med i prosjektet?

– Det har vært ganske greit. Samarbeidet med kommunen og barne- og ungdomsrådet har vært bra. Tobias har vært med i det meste i prosessen med møter og planlegging. Han har prøvd seg som maskinist, men akkurat nå venter de på nye deler til kino-maskinen.

De prøver å ha filmer for alle aldre. Selv liker han best action og komedier.

– Har du noen tips til andre ungdommer som ønsker å få til noe på hjemmeplassen?

– Ja, det er bare å søke selv og stå frem. Gjøre det beste ut av det, sier Tobias, som tror ungdom vil vende tilbake til hjemmeplassen så lenge det finnes noe å gjøre der. Selv mener han mulighetene er store for at han flytter hjem etter studier. – Dette er en ganske fin plass, slår Tobias Vang Sivertsen fast.

Tobias Vang Sivertsen (15)

Foto: Ingram og Dønna kommune

Fakta om kommunen:

Herøy er en øykommune i Helgeland med 1739 innbyggere pr. 1.1. 2005. 23,5 prosent av befolkningen er i alderen 0-17 år.

Til topps i Herøyhallen

Ungdomsklubben i Herøy hadde en lang liste over ting de ønsket seg. Hovedprosjektet i 2004 ble en klatrevegg på 5 x 7 meter i idrettshallen. I tillegg har de fått en TV på klubben. Den er god å ha når de bare vil sitte og slappe av.

I Herøy kommune har de et rikt tilbud for ungdom når det gjelder organisert idrett, og et godt tilbud gjennom kulturskolen. De senere årene har de satset på å gi et tilbud til uorganisert ungdom. For et år tilbake startet de opp Herøy ungdomsklubb. Det har blitt kjempepopulært blant ungdommen. Ukentlig er det omtrent 40-50 innom dørene.

UNGDOMSKLUBBEN KOM MED ØNSKER

– Da vi fikk brev fra Barne- og familiedepartementet om at vi var med i ordningen, innkalte vi ungdomsklubben, elevrådet og Barne- og ungdomsrådet, sier koordinator i kommunen Jan Nikolaisen. – Vi har lagt vekt på at ungdommen velger selv på fritt grunnlag. I tidligere år har vi brukt midler til å pusse opp ungdomslokalene og kjøpt inn lys og lyd. Ungdommen har vært gira på prosjektene og i 2004 ble styret i ungdomsklubben utfordret til å komme med forslag til hva de skulle søke om. De avholdt både styremøte og årsmøte i klubben hvor de diskuterte mulige forslag. ”Vi diskuterte mange ting”, skriver styret i en rapport. ”Vi kom fram til at siden vi nå har fått en kjempefin ungdomsklubb, ønsket vi oss en TV med stativ for vegg, PlayStation-spiller, røykmaskin, diverse lys, få ferdigstilt rulleskøyterampen, lavvo og klatrevegg i hallen.”

KLATREVEGG OG TV BLE PRIORTERT

Da kommunen fikk midlene, gjorde ungdommene en prioritering. De konsentrerte seg om innkjøp av TV og resten gikk til klatreveggprosjektet. TVen fikk de montert ved hjelp av foreldre. Å få opp klatreveggen har

vært mer komplisert. Det måtte godkjente firma til for å beregne og sveise opp fundamentene som måtte til for at selve platene og resten av klatreveggen kunne ferdigstilles. Dette har tatt tid, men nå er veggen på plass. Ungdommen har hjulpet til underveis med det som var forsvarlig at de gjorde. Ellers har kommunen vært ansvarlig for denne delen av prosjektet.

SAMARBEID OM AKTIVITETER

Ungdomsklubben og Barne- og ungdomsrådet stod for åpningen av klatreveggen. De vil også samarbeide om aktivitetene i klatreveggen sammen med godkjente instruktører. Etter hvert ønsker de også samarbeid med skolen. ”Vi gleder oss til vi kommer skikkelig i gang, for sammen med de andre aktivitetene vil dette gjøre at vi kommer til å trives i kommunen vår og at vi får mer å gjøre på i fritiden”, skriver styret for ungdomsklubben som består av fire jenter og to gutter.

– For vår kommunes del er det svært positivt at det finnes midler til ungdomssatsing slik at vi kan få igangsatt spesielle tiltak, sier koordinator Jan Nikolaisen i Herøy kommune. – Dette vil være med på å styrke ungdommens trivsel i hjemkommunen og samtidig få tro på en framtid lokalt.

”Dette vil være med på å styrke ungdommens trivsel i hjemkommunen, og samtidig få tro på en framtid lokalt.”

Kort om prosjektet:

Herøy ungdomsklubb har sammen med kommunen satt opp en klatrevegg i Herøyhallen. I tillegg har de kjøpt inn utstyr til ungdomsklubbens lokaler.

Ønsker du å vite mer om prosjektet?

Kontakt Herøy kommune
Telefon: 75 06 80 00
E-post: post@heroy-no.kommune.no
www.heroy-no.kommune.no

21

SØRGER FOR Å HOLDE KLUBBEN I GANG

Christian Thoresen (18) har vært leder av ungdomsklubben på Herøy i et halvt år. Han går på videregående skole i Sandnessjøen, og fritiden tilbringes på badmintonbanen og på klubben.

– Som leder har jeg jobbet mest med å holde klubben i gang, sørge for at den er åpen. Klubben har blitt en kjempeplass å være på. Der kan vi høre musikk, spille PlayStation og air-hockey og se film. Men først og fremst er det en samlingsplass.

NÅR FLESTEPARTEN AV UNGDOMMEN

Christian forteller at det kommer ca 30-40 stykker innom på klubben på torsdage. Det utgjør de fleste av ungdommene på Herøy. – Nå skal vi også starte opp juniorkvelder for 4.-7. klasse på klubben. Det er styret som har ansvar for det.

Christian synes det er helt greit å være leder. – Jeg får være med på mye rart. Kurs mot rasisme, for eksempel. Vi var på kurs i Sandnessjøen hvor vi lærte om hvordan vi kunne håndtere mobbing på klubben.

HYGGELIG Å SAMARBEIDE MED KOMMUNEN

Ungdomsklubben har samarbeidet med kommunen i arbeidet med aktivitetene de har søkt penger til. – Det har vært helt greit å samarbeide med dem, ganske hyggelig. De er flinke med ungdommen. Vi må takke Nikolaisen i kommunen for at klubben finnes.

Da dette intervjuet ble gjort, gikk mange og ventet på at klatreveggen skulle innvies med eget arrangement.

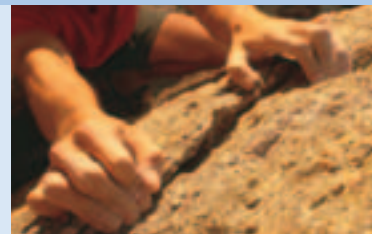
– Jeg tror klatreveggen vil tiltrekke seg ungdom, særlig dem i 8.-10. klasse. Christian tror at disse aktivitetene vil ha

Christian Thoresen (18)

noe effekt med tanke på å holde på ungdommen. Selv vet han ikke helt om han vil slå seg ned der etter utdanning, men Herøy er i alle fall en utrolig fin plass.

Foto: Jan Nikolaisen og Ingram

Fakta om kommunen:

Roan er en kommune i Sør-Trøndelag. Den ligger ute mot Norskehavet på Fosenhalvøya, og grenser mot nord mot Osen, i øst mot Namdalseid og i sør mot Åfjord. Det er 1074 innbyggere pr. 1/1 2005. 21,3 prosent av befolkningen er barn og unge i alderen 0-17 år.

Kaster jern på munker

I Bessaker har det gått sport i å kaste steiner på munker. Det er riktignok ikke munker som bor i kloster, men trekubber i ”skotthyll-spillet”. Ved siden av sandvolleybane og terrengløype for sykkel, har idrettslaget UIF Bjørgan laget en skotthyllbane hvor poenget er å hive flate jernskiver på ”munker”.

Det kom inn mange forslag da ungdommene i Bessaker skulle bestemme hvilke aktiviteter de ønsker i sitt nærmiljø. De kom med ønsker om diskotek med stereo og lys, terrengløype for sykkel, dansekurs, kanoer, grill og utebord, sandvolleybane, skotthyllbane og tribuner.

HAR UTLØST FLERE AKTIVITETER

Stedfortredende rådmann i Roan, Kari Kvemo, er veldig positiv til muligheten for å søke støtte til disse aktivitetene. – På små plasser har vi ikke så mye å tilby. Ekstra midler er med på å utløse ekstra tiltak, sier hun. Kvemo forteller at de utfordret skoler, ungdomslag, idrettslag og lærere til å komme med forslag til prosjekter. Det kom frem mange gode idéer fra ungdommen. Av fire prosjekter som ble foreslått i 2004, var det idrettslaget i Bessakers forslag som fikk potten.

MONKAN OG MUNKENE

Inge Monkan er leder i idrettslaget UIF Bjørgan og blir beskrevet som primus motor i prosjektet. – Det eneste vi hadde her på Bessaker, var en fotballbane og klubbhus. Når vi fikk vite om tilskuddsordningen satte vi oss ned og tenkte gjennom hva vi ønsket oss. Vi hadde møte med ungdommene i idrettslaget. De som er i aldersgruppen 13 år og oppover har vært med på å planlegge bruken av midlene. Sandvolleybanen og kanoene har vært populære.

De fikk ideen til en skotthyllbane etter å ha sett en konkurranse i Osen. Der har de en egen skotthyllklubb for ungdom og voksne. Prinsippet går ut på å treffe

kubber (”munker”) med flate jernheller. Banen skal ligge ved siden av fotballbanen, som de fikk lagt om i fjor ved hjelp av tippemidler.

POPULÆRT MED SANDVOLLEY

Sandvolleybanen har blitt veldig populær. Sammen med kanoer, grill og rastebord er det lagt til rette for artige sommerdager for ungdommen. Guttene har vært mest involvert i disse prosjektene. I fjor høst og vinter har de hatt diskotek en gang i måneden. Her har jentene vært mest involvert. Sykkelbanen har for det meste blitt utarbeidet av voksne, og har blitt populær blant de yngste. ”Bessaker er et lite, men svært aktivt tettsted. De nye fasilitetene er godt mottatt av ungdommen”, skriver næringssjef Ingrid Gauslaa Hårstad i sin rapport fra prosjektet.

”Bessaker er et lite, men svært aktivt tettsted. De nye fasilitetene er godt mottatt av ungdommen.”

Kort om prosjektet:

Idrettslaget i Bessaker fikk støtte til å anlegge sandvolleybane, skotthyllbane og terrengløype for sykkel. I tillegg har de kjøpt inn kanoer og satt opp grill og utebord i tilknytning til idrettsanlegget.

Ønsker du å vite mer om prosjektet?

Kontakt Roan kommune

Telefon: 72 51 00 00

E-post: post@roan.kommune.no

www.roan.kommune.no

Kontaktperson for prosjektet:

Rådgiver Kari Kvemo

23

BANEASSISTENT

Torbjørn Karlsson (16) har vært med i idrettslaget i Bessaker så lenge han kan huske. Han liker å spille fotball, sandvolleyball og padle kano. I fjor fikk idrettslaget penger til å lage sandvolleybane, og det nyter de godt av denne sommeren. – Vi samles en gjeng innimellom for å spille, sier Torbjørn. De har kamper seg i mellom, og både jenter og gutter er med og spiller.

DRAR PÅ KANOTURER

I fjor kjøpte de inn to kanoer. Torbjørn drar som regel med en annen kamerat på kanoturer. De har vært ute på Børrøya og Vik. Det tar henholdsvis 20 minutter og tre kvarter å padle dit. – Der pleier vi å grille. I sommer har vi planer om å overnatte, sier han.

Torbjørn var med på å diskutere ulike ideer til hva de skulle søke om penger til. Han likte godt alle forslagene som kom frem. Skotthyllbanen er han mest spent på. For det har han aldri prøvd å spille, men tror det blir artig.

IVRIG MED PÅ DUGNADENE

Idrettslaget har også laget sykkelbane, og Torbjørn har vært med på dugnadene. – Der skal jeg være baneassistent, forklarer Torbjørn. – Jeg skal klippe plen og ordne slik at det blir fint. Til høsten har Torbjørn planer om å begynne å jobbe som snekker. – Men jeg kommer nok til å være med på aktivitetene når jeg er hjemme.

Foto: Inge Monkan

Fakta om kommunen:

Aure kommune ligger nordvest i Møre og Romsdal fylke og grenser mot nabokommunene Smøla i vest, Tustna i sørvest, Halså i sør og til Hemne kommune i Sør-Trøndelag fylke. Pr. 1.1. 2005 har kommunen 2620 innbyggere. 22,5 prosent av disse var i alderen 0-17 år.

Ungdom hjelper ungdom

I Aure har de vært opptatt av å skape et tilbud hvor man ikke trenger å prestere så mye for å være med. Hjemflyttede ungdommer har fått i gang ungdomsklubben ”Piggdække” i ungdomshuset Skogvang. Der har de tilbud om biljard, airhockey, pc-spill, kiosk, diskotek og muligheter for å slappe av. Det har blitt populært.

Etter at den videregående skolen i Aure ble nedlagt, og mange av ungdommen flyttet ut på hybel andre steder, har kommunen satset på å styrke ungdomsarbeidet for å gjøre hjembygda mer tiltrekkende. De har blant annet fått i gang en ungdomsklubb i det gamle ungdomshuset Skogvang i Aure sentrum. De har hatt avgjørende hjelp av unge voksne som har engasjert seg gjennom ”Omega-aksjonen”.

OMEGA-AKSJONEN

Omega-aksjonen er en politisk gruppe av ungdommer fra 18-30 år. De har det til felles at de velger å satse på Aure kommune som bosted for seg og sine barn. I 2003 fikk de inn representanter i kommunestyret og flere utvalg. Personer fra Omega fungerer som ledere i ungdomsmiljøet og var aktive under arbeidet med søknaden om støtte til klubben sammen med ungdomssekretær Tove Maridal Monsø. – De var, og er, engasjerte og idérike ungdommer å samarbeide med, og de har lagt ned en formidabel egeninnsats for å få klubben i gang. I 2004 brukte de støtten til innkjøp av utstyr til kjøkken, biljardbord, airhockeyspill, elektrisk dart og pcer med programvare.

GUTTENE LETTEST Å FÅ MED

Ved evalueringa av det tidlige tilbudet ble det veldig tydelig at guttene var lettest å få med på et slikt prosjekt. – Vi kom frem til at jentene kanskje var mer opptatt av andre aktiviteter og rett og slett ikke hadde tid til å engasjere seg i flere ting. Derfor ble det fokusert på at det i styret måtte være representanter fra begge kjønn. Men guttene er fortsatt enklere å få med, så per i

dag er aldersgruppa representert i styret med to gutter. Men mange av jentene er brukere av tilbudet, sier Monsø.

KLUBBEN TURBOFROSK INSPIRERTE

I oppstarten av klubben dro de på tur til klubben Turbofrosk på Averøy for å se hvordan en veldreven klubb fungerer. Det var en fin måte å spleise sammen ungdommen og få tips til hvordan de kan drive klubb. Ungdommene fikk en opplevelse av at de var kommet ganske langt i egen klubb. Det var til stor inspirasjon. Senere vil de vise frem sin egen klubb til Turbofrosk. I klubben har de også gjennomført en kurshelg for å styrke eget arbeid. De voksne fikk en innføring i ungdomsarbeid, og ungdommen lærte om styrearbeid og klubbdemokrati for ungdom.

– Innsatsen fra de unge har blitt lagt merke til i kommunen, sier ungdomssekretær Tove Maridal Monsø, som kan fortelle at kommunen engasjerer en klubbleder i 20 prosent stilling fra mars 2005 og ut året.

”De var, og er, engasjerte og idérike ungdommer å samarbeide med, og de har lagt ned en formidabel egeninnsats for å få klubben i gang.”

Om tiltak

Eldre ungdom knyttet til "Omegaaksjonen" har gjenåpnet ungdomsklubb med lav terskel i ungdomshuset Skogvang i Aure sentrum. Der har de tilbud om biljard, airhockey, pc-spill, kiosk, diskotek og muligheter for å slappe av.

Ønsker du å vite mer om prosjektet?

Kontakt Aure kommune
Telefon: 71 64 74 00
E-post: postmottak@aure.kommune.no
www.aure.kommune.no
Kontaktperson for prosjektet:
Ungdomssekretær Tove Maridal Monsø

25

Øyvind Hjelen Eide (15)

OPPTATT AV MYKERE REGLER FOR KLUBBEN

Øyvind Hjelen Eide (15) er nestleder i husstyret som driver ungdomsklubben "Piggdække".

- Hvorfor fikk klubben det navnet?

- Vi hadde konkurranse om navneforslag, og da vant dette. Ingen spesiell grunn til det. Vi fant på det i våres. Selv om Øyvind har erfaring som nestleder i husstyret, er han ikke helt klar for å bli leder ennå. Han synes det er greit å være med i styret. - Jeg lærer litt, men det viktigste er å ha det artig, mener han. På styremøtene går de igjennom sakslisten, finner på aktiviteter, ser på regninger og lager regler for ungdomsklubben. - Vi måtte diskutere disse. De gamle reglene var for strenge. Våre er litt mildere. Vi stoler mer på folk.

- Hvor lenge har du vært med i klubben?

- Jeg har vært med siden starten. Jeg var med på å tenke ut hva vi skulle bruke pengene til da vi søkte om midler. På klubben er det mulighet for å spille biljard, airhockey, dart og pc-spill. Øyvind liker best fotballspill. Det er kanskje fordi han spiller fotball selv. Klubben besøkte en tilsvarende klubb på Averøy, Turbofrosk. - Vi så og testet ut ting og sammenliknet med det vi har. De har større lokaler, men vi har bedre kjøkken! Og så fant vi ut at vi var kommet ganske langt.

Øyvind sikter seg etter hvert inn på videregående skole i Trondheim. Hva som skjer videre er ikke godt å vite. Han trives godt på Aure, og det er ikke umulig han vil slå seg ned i hjemkommunen senere hvis det er jobb å få.

Fakta om kommunen:

Halsa kommune er en fastlandskommune på Nordmøre og har 1697 innbyggere (pr. 1.1. 2005). 20,4 prosent av befolkningen er barn og unge i alderen 0-17 år.

Kulturverksted om natten

I Halsa har et kulturverksted med blant annet LAN-party (datatreff), malerkurs, foto- og musikkgrupper utløst stor aktivitet blant ungdommen. I tillegg jobber ungdomsrådet med gokartbane og internettsider for ungdom.

Ungdomsrådet i Halsa består av åtte ungdommer fra ungdomsskolene og en videregående skole. Da vi snakket med kulturkonsulent Lars Olav Lillebø i Halsa kommune, hadde han nettopp sendt SMS til ungdomsrådet om at de hadde mottatt midler for 2005.

– Tilbakemeldingene har vært overstrømmende, sier Lillebø. I fjor som i år har ungdommen vært med og gitt ideer, input og nye tanker på hva de kunne søke om.

LAN HELE NATTEN

I fjor var ungdomsrådet med på å arrangere kulturverksted i Halsahallen. Arrangementet varte fra lørdag til søndag og ble en stor suksess. Det var 60 påmeldte 10 til 16-åringer, og det utgjør en høy prosentandel av elevene på skolene. – Ungdommen har blitt ansvarliggjort ved å stå for dette store arrangementet, mener Lillebø. I Halsahallen har de innredet et eget ungdomsrom med datautstyr som ble installert ved hjelp av midler de fikk i 2003. Kulturverkstedet har blitt et supplement til Ungdommens Kulturmønstring, og utløser stor aktivitet blant ungdom i aldersgruppen 10-25 år. På kulturverkstedet hadde de LAN-party (datatreff) hele natta, og det var det mest populære arrangementet. I tillegg var det tilbud om malekurs, fotogrupper, musikk, lydteknikkurs, samt DVD-filmvisninger og Playstation-spill.

DISKO I KOMMUNEHUSET

I det gamle kommunehuset for Valsøyfjord på Enge er det etablert et aktivitetshus for ungdom. I kjelleren har de blant annet diskotek, og mye oppussing er gjort på dugnad av ungdom og foreldre. I 2004 stod første etasje for tur, og det var ønsket om å skaffe blant annet biljard-

bord, lerret og Playstation. Styret for dette aktivitetshuset består kun av ungdommer.

MOTORSPORT TIL LANDS OG A VANNS

I Halsa er mange interessert i motorsport. Det gjelder både gutter og jenter. Ungdomsrådet tok initiativ for flere år siden til å få i stand gokartbane, og kommunen har vedtatt en plan for et slikt anlegg. I påvente av at anlegget skal bli ferdig, har ungdomsrådet arrangert turer til gokartbanen i Fræna. I vinter har de også fått bruke en islagt innsjø til motorcrosskjøring. I 2004 kom de godt i gang med forprosjekt og tidlig byggestartfase. – Det er en positiv innstilling blant ungdom til gokartbanen. Vi håper det også vil føre til at de raser fra seg på banen istedenfor i trafikken, hvor vi har mistet alt for mange, sier Lillebø.

KONTAKT MED UTFLYTTET UNGDOM

I Halsa kommune finnes det ingen videregående skole. Det er derfor en målsetting å styrke og opprettholde tilknytningen til Halsa blant ungdom, for eksempel at utflyttet ungdom og studerende får vite hva som skjer i hjemkommunen. Tiltrekning til bygda bidrar igjen til å opprettholde, styrke eller utvikle det eksisterende ungdomsmiljøet. Får å få til dette jobber ungdomsrådet med å utvikle ungdommens internettsider som skal lenkes til kommunens nettsider.

”Ungdommen har blitt ansvarliggjort ved å stå for dette store arrangementet.”

Kort om prosjektet:

Ungdomsrådet i Halså har vært med på å arrangere kulturverksted og oppussing av aktivitetshus for ungdom. De har brukt midler på prosjektering av gokartbane og kjøpt inn badeplattform.

Ønsker du å vite mer om prosjektet?

Kontakt Halså kommune

Telefon: 71559600

E-post: post@halsa.kommune.no

Nettside: www.halsa.kommune.no

Kontaktperson for prosjektet:

Kulturkonsulent Lars O. Lillebø

27

STILLER OPP FOR UNGDOMMEN

Asgeir Sæther (19) har vært med i ungdomsrådet i Halså i to år og er for tiden leder. Hans funksjon i forhold til aktivitetene i fjor har vært å stille opp for ungdom og ordne opp. Han har vært med i planleggingen og gjennomføringen av det meste. Ungdomsrådet var særlig involvert i kulturverkstedet.

TRIVELIG I UNGDOMSRÅDET

Han synes det er trivelig å være med i ungdomsrådet. Da får man være med og gjøre noe for kommunen.

– Det er bedre å være med og bestemme selv enn å overlate alt til politikerne, sier Asgeir. Han er for tiden opptatt av aktivitetshuset i Valsøyfjord i Enge. Der er han både leder og kasserer i styret. De satser på å arrangere diskotek for ulike aldersgrupper, spille biljard og dart. Huset skal være en plass å samles for ungdommen.

GLEDER SEG TIL GOKART-BANEN

Halså er et sted med interesse for motorsport og mange gleder seg til den nye gokart-banen kommer. Selv har han cross-sykkel og kommer til å kjøpe gokart når banen blir klar. Han er litt usikker på om ungdommen vil rase fra seg på banen og ikke i trafikken, slik en del voksne håper på. – Det spørs vel på hjemturen etter at de har kjørt fort på banen. Han tror i alle fall at banen vil bli populær.

Asgeir Sæther (19)

Fakta om kommunen:

Hyllestad grensar på land i nordvest til Askvoll, i nord mot Fjaler og i aust mot Høyanger. I sør ligg Sognefjorden. Pr. 1.1. 2005 er det 1526 innbyggjarar i kommunen. Av desse er 23,8 prosent barn og unge mellom 0 og 17 år.

Musikal om rus og gruppepress: Dum, dummare, dritings

Musikal om rus og gruppepress, innkjøp av biljardbord og innreiing av eigne ungdomslokale var dei tre prosjekta som ungdommen i Hyllestad satsa på. Ungdommen har sjølve fått avgjere utforming og innhald på prosjekta.

Då det vart utlyst "midlar til ungdomssatsing i distrikta 2004", tok Hyllestad kommune kontakt med Hyllestad skule, Hyllestad ungdomsråd, Hyllestad biljardklubb og ungdomsgruppa i Hyllestad grendalag. Målet med dette var å kome fram til gode prosjekt som kan vere med å gje eit variert fritidstilbod til born og unge i Hyllestad kommune.

TRE PROSJEKT

Det var tre prosjekt som ein i denne innleiande fasen var einige om å gå vidare med: Musikal, ungdomsloft og Hyllestad biljardklubb. Dei tre aktivitetane vart gjennomført som tre åtskilte prosjekt, med kvar si prosjektgruppe. Det vart lagt vekt på at dei unge sjølv skulle få avgjere utforming og innhald, samt arbeide aktivt med gjennomføring av det praktiske arbeidet.

MUSIKAL

Musikalen femna mange område; skodespel, song, dans musikk, kostyme, sminke, scene, kulissar og teknisk samt marknadsføring og billettsal. Det var med andre ord noko som passa for alle, både jenter og gutar. Det var elevar i 6.-10. klasse som blei utfordra til å vera med på musikalen. Av tre aktuelle musikalar enda dei opp med "Dum, dummere, dritings". Denne handlar om ungdom og rusproblematikk. Til hjelp hadde dei ein lokal amatørteaterinstruktør, som m.a. har arbeidd på Sogn og Fjordane teater. Arrangementet var svært vellukka, både når det gjeld framsyningane av musikalen, og ikkje minst samarbeidet mellom ungdom, skule og kommune. Musikalen fekk svært god omtale i lokalavisa, og gav dermed eit godt inntrykk av Hyllestad kommune.

BILJARDKLUBB

Hyllestad har ein biljardklubb med svært aktivt miljø som har hanka inn fleire NM-titlar. Klubben har 45 medlemmer, og rekrutteringa er stor både bland jenter og gutar. Midlane for 2004 var med å finansiere to nye biljardbord. Det har medført kortare ventetid ved borda for medlemmane. Det har kome godt med når dei har arrangert Noregs-cup.

UNGDOMSLOFT

Midt i Hyllestadgrenda finst eit fleirbrukshus kor ungdommane fekk lov å innreie eit av loftsromma, kalla Ungdomsloftet. To ungdommar sette opp ei prioritering over kva ein skulle nytte midlane til, ut frå interessene til brukarane sjølve. Midlane vart nytta til innkjøp av fjernsyn, dvd-spelar, og diverse spel. Ungdommen er svært glad for at dei har fått denne uformelle møtestaden, på tvers av alder, kjønn og interesser. – Gjennom bruken av midlane i ungdomssatsinga har vi greidd å nå den overordna målsetjinga med prosjektet, det å gje born og unge moglegheit til sjølve å vere med på å utforme, og ha medverknad på eigne aktivitetar i heimkommunen sin, seier kulturkonsulent Sigrud Solberg.

"Gjennom bruken av midlane i ungdomssatsinga har vi greidd å nå den overordna målsetjinga med prosjektet."

Kort om prosjektet:

I Hyllestad satsa dei på tre prosjekt. Dei sette opp ein musikal om rus og gruppepress, kjøpte inn biljardbord til biljardklubben og innreia eit loft som møteplass for ungdommen.

Ønsker du å vite mer om prosjektet?

Kontakt Hyllestad kommune
Telefon: 57 78 95 00
E-post: postmottak.hyllestad@hyllestad.kommune.no
Nettside: www.hyllestad.kommune.no
Kontaktperson for prosjektet:
Kulturkonsulent Sigrid Solberg

29

Julie Strandheim (19)

MUSIKALEN MEST VELLUKKA

Julie Strandheim (19) har vore leiar av ungdomsrådet i Hyllestad og var aktivt med i å skrive søknad om støtte til prosjekta: – Vi hadde idémyldring først. Det kom fram ganske mange idear. Sigrid Solberg (kulturkonsulenten i kommunen) hjelpte til med å søke. Det var fint å ha med ei som kjenner prosedyrane.

– Kva var det mest vellukka av prosjekta, synes du?

– Då må eg seie musikalen. Eg fekk ikkje sett han sjølv, men eg har høyrte mykje bra om han. At det var morosamt. Ein fekk mange med i musikalen. Og ein fekk tatt opp rusproblematikk på ein morosam måte. Det var eit bra budskap: Å stå for det ein meiner og stå i mot gruppepress. Når det gjeld ungdomsloftet må vi gjere noko for å få opp interessa. Har noko

fått ord på seg for å vera kjedeleg, er det vanskeleg å få det til å snu. Eg synes det er kjekt å ha ein plass for å møtast. Når det gjeld biljardklubben må eg seie at vi har sendt fleire til NM. Det har kome mange nye medlemmar som nyttar seg av tilbodet.

– Kva gjer ungdomsrådet?

– Ungdomsrådet har møter ein gong i månaden. Vi møtast på kommunehuset. Først tek vi det formelle. Så tek vi opp ulike saker, til dømes søknader. Vi vel representantar og så ser vi på eventuelsaker. Til hausten er det val i ungdomsrådet. Sjølv går Julie av som leiar, sidan ho skal byrja på Universitetet i Bergen. Ho er spent på resultatet av valet. Ho håpar på at det kjem inn nokon frå ungdomsskulen, slik at ungdomsrådet fornyar seg.

Fakta om kommunen:

Jondal kommune ligg på nordvestsida av Folgefonnhalvøya, og grensar i aust mot Ullensvang, i sør mot Kvinnherad og i nordvest mot Kvam, på hi sida av fjorden.

Kommunen har 1078 innbyggjarar pr. 1/1 2005 og 21,1 prosent av innbyggjarane er barn og unge frå 0-17 år.

Ungdomsarbeid med lokal paraplyorganisasjon

Jondal ungdomslag og Røde kors ungdom gjekk saman for å drive ungdomsklubb. Denne klubben er drivkraft for fleire prosjekt, blant anna brettklubb, musikk- og danseverkstad, og samarbeider med mekkeklubb for bil og moped.

Når kommunen skulle søkje om pengar til prosjekta, kalla dei inn til allmøte der ungdom kom med tankar og idéar til ulike prosjekt. Dei fleste av prosjekta er tilknytte ungdomsklubben i Jondal. – Ungdomsklubben gjer ein utruleg jobb, seier kulturkonsulent Ann Kristin Eide. – Dei fungerer som ein paraplyorganisasjon for fleire av ungdomsaktivitetane, og er ein viktig drivkraft. Styret i klubben består av ungdom i 20-åra, men aktivitetane er retta mot skuleungdom. Dei fleste går på ungdomsskolen sidan det ikkje er nokon vidaregåande skule i bygda. I vår kommune er problemet for få arbeidsplassar. Difor er det viktig å prioritere arbeidet omkring dette. Men for dei som kjem og har arbeid er ungdomsaktivitetane viktige for å gjere det trivelig nok til at dei blir verande. Ungdom sjølve har sett at det nyttar å stå på for seg sjølv!

BILMEKKING

I Jondal er det mange gutar som mekkar på motor og bil heime i garasjane rundt om. Sverre Johan Lundal (21) er medlem av styret for motorklubben i Jondal. Klubben starta med at nokre mekkeglade gutar ønskte å finne eit lokale kor dei kunne skru bilar og mopedar i fellesskap. – Vi fekk ein god kontrakt med kommunen etter at vi beviste at vi hadde nok medlemmar. Vi starta med 15 og no har vi omtrend 20 medlemmar. – Når vi får inn nok midlar har vi planar om å kjøpe inn løftebukk og verktøy. Elles jobbar vi med å få inn yngre folk i klubben. Vi håpar å få til ein crossbane og då kan yngre folk få løyve til å køyra.

BRETTKLUBB

Jondal brettklubb ynskte seg eit areal til aktivitetane. Midlane blir brukt til å lage ei fleirbruksflate for rullebrett og triksesyssel. Det er både jenter og gutar med i prosjektet, og dei er i alderen 14-20 år. Den neste fasen i prosjektet er å setja opp rampar, og høgt på lista står ein rubbhall (plastikkhall), slik at ein kan skate heile året.

MUSIKK- OG DANSEVERKSTAD

Nokre ungdommar har laga eit musikk- og danseverkstad. Dei har skipa eit eige styre og møtast jamnleg for å danse og spela musikk. Midlane blir nytta til eit helgekurs med profesjonell danseinstruktør frå Bergen.

KLUBB I BEDEHUS OG MEIERI

”Stikk Innom” er ein klubb der ungdom kan kome saman i sosialt lag og utøve aktivitetar som musikk, biljard, kortspel osv. Gruppa held til i Jondal bedehus, og representerer ei stor gruppe av ungdommane, både gutar og jenter. Klubben fekk pengar til å kjøpe inn eit lydanlegg. I Herand har bygdelaget sett i stand det gamle meieriet for å kunne gje tilbod til born og unge. Når ein ikkje kan køyra bil, kan det bli langt til Jondal, der det meste hender. Meieriet i Herand har difor blitt ein samlingsstad for ungdommen i bygda. Det vart kjøpt inn lydanlegg og biljardbord til denne ungdomskaféen.

”Ungdom sjølve har sett at det nyttar å stå på for seg sjølv!”

Om tiltak

Jondal ungdomsklubb er drivkraft bak mange av prosjekta i kommunen og arrangerer diskotek, filmkveldar og mykje anna. Andre prosjekt i kommunen: Motorklubb, brettklubb, danseverkstad, ungdomskafé i meieri og ungdomsklubben "Stikk Innom".

Ønsker du å vite mer om prosjektet?

Kontakt Jondal kommune

Telefon: 53 66 95 00

E-post: post@jondal.kommune.no

www.jondal.kommune.no

Kontaktperson for prosjektet:

Kulturkonsulent Ann Kristin Eide

31

SKJEDD MYKJE POSITIVT FOR UNGDOMMEN

Øyvind Sollesnes (27) år har vore med i ungdomsarbeid i Jondal dei siste 10 åra. Han arbeider offshore og er DJ og arrangør på si.

– Det har skjedd mykje positivt for ungdom her dei siste to åra.

Kommunen har drive ein ungdomsklubb tidligare, men det blei for dyrt. Dei gjekk ut og tilbydde ein eingongssum til den organisasjonen som kunne tenkje seg å drive klubben i nye lokale.

Jondal Ungdomslag, kor Sollesnes er leiar, og Røde Kors ungdom gjekk saman om å ta over ungdomsklubben og presenterte mange idéar for kommunen. Dei såg at det trengtest meir tilbod for ungdommen. Dei fekk midlar frå kommunen, frå Frifond og til alt hell fekk dei òg støtte frå ungdomssatsingsmidlane.

– Dei kom heilt i blinken – i rett tid. Sollesnes synes det er bra med fleire samarbeidspartnarar. Då kan ein få til mange ting utan at det kostar for mykje.

NY TREFFSTAD I GAMALT HUS

Ungdomslaget og Røde Kors overtok drifta av ungdomsklubben, og pussa opp eit rom i lagshuset Jonsvoll. Det er eit hus med tradisjonar som vart bygd av Jondal Ungdomslag i 1933 på dugnad. Øvst i ungdomshuset har dei laga nettkafé med fleire datamaskinar. Det er populært. Maskinane er i bruk omtrent heile tida. Ungdomshuset er ein stad å møtast. Der har dei òg TV, video og bordtennisbord. Etter kvart ynskjer dei å kjøpe fleire ting. – Vi legg vekt på å orientere oss etter det ungdommen

ynskjer, så derfor tek vi det litt roleg i starten. Det er mange andre aktivitetar i kommunen. Idrettslag, kulturskole o.a. – For oss er det viktig å nå dei ungdommane som ikkje er med i organiserte aktivitetar, seier Øyvind Sollesnes.

Øyvind Sollesnes (27)

Foto: Anders Ellingsen, Øyvind Sollesnes og Ingram

Fakta om kommunen:

Flå kommune ligger nederst i Hallingdal og byr på flott natur med bl.a. Krøderfjorden, Vassfaret, Sørbølfjellet/Vassfarfjellet, Høgevarde og Gråfjell. Det er 1014 innbyggere pr. 1.1.2005 og 19,4 prosent av dem er barn og unge fra 0-17 år.

Motorsporten tar av

Drømmen for mange ungdommer i Flå er å få et eget motorsportanlegg for bilcross, motorcross, firhjulinger (ATV) og snøscooter. I to år har en prosjektgruppe jobbet for at drømmen kan bli til virkelighet. Nå begynner det å løsne: I høst starter hogsten hvor baneanlegget skal ligge, og ungdommen gleder seg.

Det begynte med at noen ungdommer i Flå ungdomsklubb interesserte seg for motorsport. De etterlyste et baneanlegg hvor de kunne få kjøre. Kommunen syntes initiativet var spennende, og det ble startet en egen prosjektgruppe med ungdommer i alderen 11 til 30 år, samt engasjerte foreldre. De har jobbet med saken jevnlig og iherdig i to år, og et lokalt konsulentfirma har på dugnad laget flere skisser for anlegget. I juni i år gikk formannskapet i kommunen inn for en intensjonsavtale for bruken av området som ligger på Roppemoen industriområde sør i bygda. I høst begynner ryddingen av området.

EGEN MOTORSPORTKLUBB

Prosjektet engasjerer veldig. En av ildsjelene i prosjektgruppen, Per Bjerknes, blir stadig vekkt spurt av ungdommen om ikke anlegget blir ferdig snart. I mellomtiden har det blitt startet en egen motorsportklubb: NMK Nedre Hallingdal. Klubben har ca 90 medlemmer fra Flå og kommunene rundt. Alderen sprer seg fra 5 år og oppover.

– Jeg synes det er viktig at slike aktiviteter favner bredt, at de når flere aldersgrupper, sier Martha Kristin G. Sveen som har jobbet som ungdomsleder og er kontaktperson for prosjektet i kommunen. Dette har de tatt hensyn til i innkjøp av utstyr. De ønsker også at de minste kan prøve seg. Og mulighetene har vært der. I fjor arrangerte de motorsportens dag, hvor mange fikk oppleve motorkreftene.

HAR KJØPT INN FIRHJULINGER OG CROSSER

– Det at vi fikk midler, gav oss et løft. Vi har kjøpt inn to firhjulinger, crossere og sikkerhetsutstyr. Vi har også kjøpt inn engangslisenser fra Motorsportforbundet som gir tillatelse til at ungdommen kan kjøre før de eventuelt kjøper sin egen lisens. I tillegg har vi laget en egen bilcrossbil, og den er allerede brukt på flere bilcrossløp. Klubben er opptatt av sikkerhet og har utdannet en egen aktivitetsleder i tråd med reglene til Motorsportforbundet.

UNGDOMMEN ENGASJERTE

I et slikt stort prosjekt er det ikke alt ungdommen kan gjøre selv. – Ungdommen er engasjerte, men mye må gjøres av voksne foreløpig. Når vi begynner med ryddingen i banen, må ungdommen ta i et tak. Og særlig fra den dagen banen er klar. Her i bygda er vi avhengig av alle. Ungdommen må stille på dugnad, trening og tilrettelegging for at dette skal gjennomføres. I tillegg må de være med på å mekke på egne biler. Så blir det også et veldig godt samhold av at barn, ungdom og foreldre står på sammen, sier Sveen, som har en kjæreste som leder prosjektgruppen og to sønner som klør etter å kjøre firhjuling.

”Her i bygda er vi avhengig av alle. Ungdommen må stille på dugnad, trening og tilrettelegging for at dette skal gjennomføres.”

Kort om prosjektet:

Hovedmålet er å lage motorsportsenter i kommunen. En egen klubb er startet opp, og det er kjøpt inn firhjulinger (ATV), motorcrossere, sikkerhetsutstyr og engangslisenser.

Ønsker du å vite mer om prosjektet?

Kontakt Flå kommune

Telefon: 32 05 36 00

E-post: postmottak@flaa.kommune.no

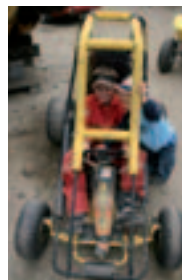
www.flaa.kommune.no

Kontaktperson for prosjektet:

MOT-informatør og økonomimedarbeider

Martha Kristin G. Sveen

33

GJØR ALT FOR BILCROSSBANEN

Stian Moen Martinsen (16) er ferdig med 10. klasse og er engasjert i motorsporten i bygda. Sammen med noen andre ungdommer ble han utfordret av Martha Kristine Sveen i kommunen til å være med å søke på midler til motorsportprosjektet. – Vi satt i en gruppe fra NMK-Hallingdal og skrev hva vi drev med før. Om at vi hadde holdt på i grustaket med kjøring. Og om at vi heller ville ha bane. Vi beskrev hvordan vi ville ha det på den nye banen. Vi ønsket å ha bane for bilcross, gokart, cross og firhjuling. Stian sitter ikke i noe styre nå, men regner med han ble spurt fordi han er så engasjert. – Jeg gjør alt for at vi skal få i gang dette, sier han og sikter til baneanlegget i Gulsvikskogen. Han har vært med i prosjektgruppa for anlegget og sier følgende om samarbeidet med kommunen: – Det har vært litt både og med kommunen, men nå ser det lovende ut. I juni i år gikk nemlig formannskapet inn for en intensjonsavtale om bruk av industriområdet på Roppemoen.

EGEN DVD

Stian lagde DVD om prosjektet gjennom "Elevenes valg" på skolen. Han og kame-

raten Odd Gunnar Ellefsen Myrland kjørte og filmet om hverandre i en hel uke. De fikk litt hjelp til filming av fedrene. Så brukte de helgen til å redigere ferdig. Det var vanskelig, men resultatet ble ganske bra. – Det var en skikkelig kul uke, sier Stian.

KJØRER BILCROSS

Stian har eid en gul firhjuling som han har kjørt med i flere sesonger. Nå er den solgt og pengene er investert i en Volvo 360. For nå er det bilcross han satser på. Han var med i løp i Sigdal i juni. På det første løpet ble det bråstopp. Etter noen få meter røk girkassa. Da var det hjem for å mekke kløtsj i løpet av natta og ned igjen til neste løp. Da kom han seg til mål. Nå ser han frem til at det blir ordentlig bane i bygda. Det er motorsport som har slått an for mange av ungdommene i Flå. – Det er ei lita bygd. Ikke så mye annet å gjøre. Det har blitt mest motorsport. En får med seg en kamerat som synes det er bra, og så får han en annen kamerat med. Slik blir det mange. Og noen får med seg venninner. For dette har slått an blant jenter også. Stians søster Silje (13) har også blitt aktiv på firhjuling.

Stian Moen Martinsen (16)

Foto: Flå kommune og Tore Hummelvoll

Fakta om kommunen:

Rendalen ligger i Nord-Østerdal og er den største landkommunen i Sør-Norge med sine 3178 kvkm. Det 2105 innbyggere i kommunen (pr. 1.1. 2005). Av disse er 19,3 prosent barn og unge i alderen 0-17 år.

Ungdommens hus

Ungdomsklubben i Rendalen har i mange år vært uten fast tilholdssted. I 2004 fikk ungdommen sitt eget hus av kommunen. Ungdommens Hus har blitt en base for mange aktiviteter, blant annet LAN-kvelder (datatreff), diskotek, filmvisning og rockeverksted.

– Rendalen ungdomsråd har over tid drevet med lobbyvirksomhet i kommunen for å få realisert et Ungdommens Hus, sier organisasjonskonsulent Geir Ove Nordli i Rendalen kommune. Ungdomsrådet ønsket å etablere et mer permanent aktivitetstilbud, og nå har de fått muligheten på en idyllisk plass i Otnes, midt i kommunen.

GODT SAMARBEID

Rendalen kommune og Rendalen ungdomsråd har samarbeidet om flere tiltak og prosjekter. Disse prosjektene har vært direkte rettet mot ungdommen i Rendalen, og har vært iverksatt av ungdommen selv. Det har ført til aktivisering og har bidratt til å gi Rendalungdommen et variert tilbud. Fra før eksisterer meget gode tilbud innen bl.a. idrett, musikk og andre kulturaktiviteter. Ungdomsrådet har derfor satset på å gi et annet tilbud enn det allerede etablerte.

PUSSET OPP UNGDOMMENS HUS

– Alle midlene har gått til utstyr og inventar til Ungdommens hus. Vi har kjøpt inn møbler, hjemmekinoanlegg og datautstyr. Dette har også ungdomsrådet brukt sine egne penger til, sier Geir Ove Nordli.

STOR AKTIVITET

Det har vært arrangert 18 dugnader, filmkveld, åpent hus, to LAN-kvelder (datatreff), juniorklubb og flere ungdomsklubbkvelder i løpet av den tiden ungdommen har brukt huset. Ungdommens Hus har invitert til kaffe etter konsert i Ytre Rendal kirke, som ligger ved siden av og

har et godt samarbeid med dem som ellers bruker huset. Ungdomsklubben lager også småskoledisco på tirsdagskveldene, for elevene på barnetrinnet vil også være med på klubben. Kommunen har ansatt en person i 20 prosent stilling til å følge opp alle aktivitetene. I tillegg stiller kultursjefen opp på kveldsaktiviteter.

VÆRT MED PÅ ALLE KVELDENE

Christian Kiær (16) er sekretær i ungdomsrådet og vært med på alle klubbkveldene. – Vi snakker sammen, danser og spiller fuzball. Vi har hatt LAN-kvelder hvor det var 50 stykker. Halvparten hadde egen pc. Til høsten får vi bredbånd og skal lage internettkafé. Vi lager også skikkelig diskorom. Så ønsker vi å ha grøsserkvelder for de over 15, sier en entusiastisk Christian Kiær.

”Rendalen ungdomsråd har over tid drevet med lobbyvirksomhet i kommunen for å få realisert et Ungdommens Hus.”

Kort om prosjektet:

Til Ungdommens Hus kjøpte de i fjor inn møbler, videokanon og utstyr til rockeverksted.

Ønsker du å vite mer om prosjektet?

Kontakt Rendalen kommune
Telefon: 62 46 85 00
E-post: postmottak@rendalen.kommune.no
www.rendalen.kommune.no
Kontaktperson for prosjektet:
Kultursjef Toril Andreassen
Kontaktperson for Ungdomsrådet:
Organisasjonskonsulent Geir Ove Nordli

35

Christian Kiær (16)

JOBBER FOR AT UNGDOMMEN SKAL FÅ DET BEDRE

Christian Kiær (16) har vært med i ungdomsrådet i tre år. Han er sekretær og har vært aktivt med på dugnader i Ungdommens Hus.

- Hva jobber dere med i ungdomsrådet?

- Vi jobber mest for at ungdommen skal få det bedre i Rendalen. Vi har arrangert slalomturer, aketurer og diverse kurs. Vi har hatt dansekurs og hockeytrening både ute og inne. Vi er ute på isen på Lomnessjøen om vinteren. Det er populært. Der er det også bilcross og hestekjøring.

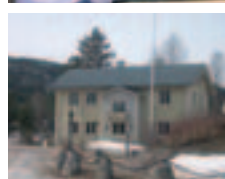
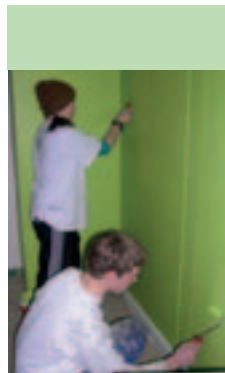
I ungdomsrådet er de 8-10 stykker. De er fra videregående skole, ungdomsskole og noen tilbakeflyttere som Christian kaller dem. Han synes det er bra med aldersspredning, for da tar man vare på de ulike aldersgruppene behov. Rådet har talerett i kommunestyret, men

Christian har ikke brukt taleretten selv ennå. De samarbeider bra med kommunen som blant annet kontrollerer pengene rådet bruker. Ungdomsrådet disponerer eget fond som de blant annet bruker på turer. I fjor dro de på tur til Tusenfryd, og det skal de i år også.

- Hvordan gikk dere frem når dere skulle søke om midler?

- Det ble tatt opp på flere klubbkvelder. Vi diskuterte hva vi skulle satse på, blant annet Ungdommens Hus. Lokalene ble pusset opp i høst, og det var bra dugnadsånd. Klubben, ungdomsrådet og en del frivillige stilte opp.

Til Ungdommens Hus kjøpte de i fjor inn møbler, videokanon og utstyr til rockeverksted. Christian spiller selv gitar i bandet "Ignition". De kom med til ungdommens kulturmønstring på Tynset. Christian er ferdig med 10. klasse og ser frem til å gå på videregående skole på Koppang.

– Vi er nok sunnere her enn andre steder

Følger du Europavei 10 utover Lofoten og kjører helt til enden, kommer du til Å. Denne plassen er den ytterste i Moskenes kommune som ligger på Moskenesøya. En annen fascinerende måte å reise dit på, er å dra med båt eller ferge fra Bodø. Etter et par timer ser man Lofotveggen reise seg opp av havet i et mektig syn.

Fergen legger til i Moskenes, og kommunen med samme navn strekker seg derfra vestover og østover. I vest ligger Sørvågen med skolen. I øst ligger Reine med rådhuset. For noen år tilbake samlet Moskenes kommune både barnetrinnet og ungdomstrinnet og la dem til Sørvågen skole. I Sørvågen har de også startet ungdomsklubben Rett Vest. Den ble innviet i april 2005.

GREIT NOK Å BO I MOSKENES

Det er juni, og ferien har så vidt begynt for noen. Kultur- og oppvekst-konsulent Lilian Dijkema har utfordret noen ungdommer til en samtale om hvordan det er å være ungdom i Moskenes. Vi har avtale om å møte dem i skolens bibliotek. **Markus Jensen (15)** kommer før de andre. Han går i 9. klasse og bor på Reine.

Markus er med i et rockeband sammen med tre andre. De øver i klubblokalet til Rett Vest og kaller seg "Revolted". "Revolted" spiller forskjellige sjangere innen rock, både soft og metal. Bandet lager egne sanger. Markus skriver for det meste tekstene, mens melodiene lager bandet sammen. I løpet av sommeren håper Markus at de har nok sanger til å lage en demo-cd. De kjenner en kar i Leknes som har

tilgang på studio, og de håper de får sjansen til å spille inn cden til høsten.

– Hvordan er det å være ungdom her i Moskenes synes du?

– Greit nok. Jeg kjenner alle. Det er litt lite fritidstilbud. Hadde vi bodd i by, kunne vi gått på kino. Men jeg synes det er greit å bo her, sier Markus.

BLANDEDE FØLELSER

Nå kommer de to siste intervjuobjektene inn. **Tanya Bjørnsen** er 16 år og ferdig med 10. klasse. Hun har ferie, men stiller likevel til intervju. Senere på dagen skal hun på sommerjobb på familiens hotell i Sørvågen. **June Nilsen** er 14 og går i åttende klasse. Hun kommer fra en av plassene som har Norges korteste navn: Å.

Tanya og June sitter i ungdomsrådet hvor Tanya er leder. De blir utfordret på det samme spørsmålet som Markus.

– Jeg skal flytte så fort jeg blir 16, sier June. – Dette er en veldig liten plass. Alle vet alt om alle. Når man er liten, er det greit, men ikke nå. Jeg skal flytte til Namsos for å gå på skole der. Namsos er en større plass. Det er mer å gjøre der.

Tanya er av en annen mening. – Jeg elsker plassen her. Men jeg skal flytte til Bodø for å gå på skole. Håper jeg kommer inn på tegning, form og farve. Vi er en tett liten flokk her. Når man blir eldre, skiller man seg mer ut og ser lettere hvem som er onde og hvem som er gode.

– Vi skal vel ikke nevne navn, bryter June inn. Markus og Tanya ler før Tanya fortsetter: – Jeg synes det er fint at det er en liten plass. Det er

trygt her, fin natur, og jeg har vennene mine her.

Markus har tenkt seg på fotballgymnas i Bodø. Han håper det blir mindre teori der. Han synes det virker som en bra skole. – Jeg får se hva jeg finner på. Fotballgymnaset gir jo allmennutdannelse, så får vi se etterpå.

– KAN DERE TENKE DERE Å FLYTTE TILBAKE HIT ETTER UTDANNELSEN?

– Hvis de har jobben som jeg utdanner meg til, vil jeg flytte tilbake. Jeg ønsker å jobbe med hobby-ting, sier Tanya.

– Har du virkelig lyst til å bo her?, skyter June inn. – Jeg ønsker ikke å flytte tilbake hit.

Markus er mer enig med Tanya: – Jeg tror jeg kommer tilbake, men ikke før jeg har fått gjort noe. Kanskje når jeg er 40-50 år. Men jeg kommer til å flytte tilbake. Jeg må se litt av verden først.

SAVNER SVØMMEHALL OG GRESSBANE

– Hvis dere skulle tenke dere at dere skulle gjøre noe for dem som kommer etter dere, hva ville dere gjort for at de skulle trives?

– Først må vi ha noen rettigheter eller en sjanse til å gjøre noe med det, mener Tanya.

– Sitte i styre, for eksempel. Og så kunne vi tatt opp mange ting og forslag til hva vi kunne gjøre. Og klubben har vi jo.

Markus er opptatt av sport: – Jeg ville sette inn mange penger til idrett. Ungdommen sitter for mye i ro. Vi kunne for eksempel trenge gressbane til fotball, fått ungdommen ut på ski, i det hele tatt i bev-

Markus Jensen og Tanya Bjørnsen i lokalene til ungdomsklubben Rett Vest Foto: Tore Hummelvoll

egelse. Vi har for få spillere til fotballen nå. Hvis vi hadde hatt bedre forhold, kunne vi fått flere spillere. Kanskje en innendørshall slik at vi kunne spille om vinteren også.

– Jeg kunne tenkt meg at vi fikk svømmehallen i Sørvågen i drift igjen, drømmer June.

– Ja, og så kunne kommunen tilby flere sommerjobber for ungdom, slike samfunnstjenester. Kanskje vakt på ungdomsklubben, foreslår Markus.

– Vi må ha iToy og Singstar, sier June. Og later som hun synger karaoke inntil hun kommer på at samtalen blir tatt opp på bånd. Tanya og Markus ler.

– De fleste er med på klubben, bekrefter June. – Vi har to valg: Enten være på klubben eller sitte hjemme.

– I sommer skal vi ha trance-party på klubben. Det blir litt røffere stil enn det diskotektet vi har til vanlig. Vi har med lys, vi skal ha skummaskin og kanskje vi får tak i

røykmaskin. Markus gir inntrykk av at dette ikke er helt hans stil. – Det blir sånn dunke, dunke-greier.

– Neida, sier Tanya. – Det er rått!

SUNT OG GODT UNGDOMSMILJØ

– Er dere noe annerledes enn ungdom andre steder?

– Vi her ytterst er nok sunnere enn andre steder. Vi har et godt og sunt miljø, påstår Tanya. – Det er mindre alkohol her, mener Markus. – Ja, det er nok sunnere her, bekrefter June. Med sunnere mener altså ungdommene at det er mindre rusbruk i ytre enn indre Lofoten, for eksempel i forhold til dem inne på Leknes.

– Men vi er ikke mer aktive enn de på Leknes, må Tanya presisere. Ungdommen i Moskenes treffer ungdom fra andre steder blant annet gjennom Ungdommens kulturmønstering og LAN-parties. Det skjer som regel i Svolvær og Leknes.

– Synes dere at dere blir tatt på alvor av de voksne, for eksempel i kommunen?

– Vi håper vi blir tatt på alvor. Men det er forskjell på oss. De har ikke alltid lyst på det som vi har lyst på. Da får vi negativt svar tilbake, sier Tanya.

De tre ungdomsskoleelevene har vært forholdsvis rolig i praten inntil de blir spurt om hvilken plass i Moskenes som er best. Da deler de seg i to leire:

– Reine så klart, mener Markus.

– Reine ble kåret til den beste plassen i Norge i et ukeblad, sier han triumferende.

Men jentene lar seg ikke vippe av pinnen. For dem er Sørvågen best:

– Det er der det skjer. Vi har klubben, vi har skolen, den beste restauranten.

– Men vi har fotballag, bensinstasjon og gamlehjemmet, sier Markus og bekrefter et allment fenomen: Småerting og konkurranse mellom lokalsamfunn. For en som kommer utenfra og har sett kommunen i både sol og regn, kan bare si: Alle plassene er like fine.

SNILLARE OG KULARE ENN ANDRE UNGDOM

Eg møter åtte ungdommar på Leirvik kro og motell. Dei er ferdige med skuleåret og stiller sporty opp til intervju. Eg spør dei om korleis det er å vere ungdom i Hyllestad. Ein av dei gjespar. Eg spør om det er så kjedelig å vere ungdom her. Alle ler. Nei, da. Det er berre litt tidleg på dagen ennå. Litt tregt å stå opp så tidlig i ferien.

Ei spørjerunde rundt bordet om kva dei likar å halde på med, avslører at det dreiar seg mykje om fotball kombinert med andre ting. **Marie Berge Sjølingstad (17)** driv med fotball og hest, og **Ørjan Akse (16)** driv med fotball og teater. **Cecilie B. Rysjedal (16)** og **Ingrid Hatlem (16)** dansar og **Helene Huseklepp (16)** dansar og er i med i teaterlaget. Odd **Helge G. Hatlem (16)** spelar biljard og **Eirik Systaddal (17)** konsentrerer seg om fotball. **Julie Strandheim (19)** har berre fortid som fotballspelar. Ho har hatt nok med å vere leiar av ungdomsrådet.

ROLEG OG TRYGG PLOSS

– *Korleis synest de det er å vekse opp her i kommunen?*

– Kjempefint, kjem det frå Ingrid. Samtykkande nikking rundt bordet. Ein presiserar: Greitt nok.

– Det som var dumt der eg vaks opp, var at eg var den einaste jenta på mi alder når eg var lita. Det var inga som budde i nærleiken av der eg budde, seier Julie.

– *Kva er fint med å bu her?*

– At det er ganske roleg, men samtidig ganske mye å finne på. Og alle kjenner nesten alle. Det er jo både positivt og negativt, seier Ingrid.

– Det er positivt fordi du kan snakke

med alle. Det er veldig trygt. Men så kan det vere slik at før du sjølv veit noko veit alle naboane det.

– Ja, kjem det tørt frå Helene. –

Rykta går ganske fort her.

Alle ler, men ingen vil bekrefte at dei har personlege erfaringer med det.

– Det har ikkje eg merka, seier Ørjan med eit lurt smil. – Eg bur jo så langt borte frå folk.

– *Kva skal til for å ha det kjekt der ein bur?*

– Litt meir folk, kanskje, seier Marie.

Litt fleire ungdommar. Det er vanskeleg å starte opp noke når det er få. For at det skal gå bra, må det vere mange med. For eksempel med fotball, viss det er for få kan ein ikkje spele. Da må ein finne på noko anna.

– Eg er einig med Marie. Viss du ikkje spelar fotball, så er det ikkje så mykje anna å finne på, seier Julie.

– Det skulle vore fleire aktivitetar som mange kunne vore med på, som ein ikkje treng å melde seg på til, legg Helene til.

GOD TANKE BAK UNGDOMSLOFTET

Ungdomsloftet i Hyllestad vart laga for å gje ungdommane ein møteplass. Men det har ikkje heilt slått an ennå. Ungdommane ser bort på Marie som nok har hatt mykje med det å gjere.

– Ungdomsloftet har førebels fått eit dårlig rykte: Ungdomsloftet? Hallo!, liksom. Det har fått rykte på seg for å vere kjedeleg. Eg veit ikkje heilt kvifor.

– Men vi har ikkje heilt fått prøvd det ennå, seier Ingrid. Ho trekkjer tilbake utsegnet da ho kom på at ho ikkje var der den første gongen. Ho prøver seg på nytt: – Men vi har da prøvd for dei små, då. Med diskotek, og det

fungerte. Det er kanskje litt vanskeleg med at alle bur så spredt. Ein er avhengig av å bli køyrd. Og det er ikkje alle som gidd.

– Men, altså, tanken bak ungdomsloftet synes eg var veldig bra, seier Ingrid ivrig. – Ja, det meiner eg òg, seier Marie, og vi skjønner at dei to var med og klekka ut ideen.

– Det blir ikkje så kjedeleg viss det er mange som stiller opp, seier Ingrid.

TRIVST MED DET SOM ER

– *Dersom de fekk makta her i kommunen og skulle gjort det endå betre for dei som kjem etter dykk, kva ville de ha gjort då?*

– Då ville eg ha skaffa mange fotballtrenarar som var dyktige og som var villige til å fortsette. Slik at vi vart endå betre i fotball. Å ha ein trenar som får folk til å ville spele fotball og ha det kjekt på trening, seier Marie.

– Eg ville prøvd å setje opp fleire aktivitetar, seier Julie. For eksempel handball.

– Vi skulle hatt ein idrettshall. Då kunne vi ha plass til badminton, innandørs fotball, handball og volleyball og alt sånt.

– Den var ikkje liten den hallen, utbryter Ørjan og får alle til å le. – Ikkje samtidig, då, parerar Marie og ser det komiske i det.

– Eg kunne tenkt meg det same, seier Eirik. – Meir og betre sportsutstyr, ballar til fotballen, kanskje. Ørjan støttar det forslaget.

– Større biljardsalongar hadde vore tingen, seier Odd-Helge og ser for seg norgescupane dei arrangerar. Dei har nettopp utvida plassen, men endå er det for lite.

– Elles synes eg det er bra her, seier

Åtte ungdommar frå Hyllestad samla utanfor Leirvik kro. Jentene (f.v.): Cecilie B. Rysjedal, Helene Huseklepp, Ingrid Hatlem, Marie Berge Sjølingstad og Julie Strandheim. Gutane (f.v.): Odd Helge G. Hatlem, Ørjan Akse og Eirik Systadal. Foto: Tore Hummelvoll

Ingrid. – Eg trivst slik det er her.
 – Eg kunne ha hatt det kjekkare, viss eg fekk gjort noko eg verkeleg interesserte meg for. Ikkje gjere det same som alle dei andre gjer. Eg var omtrent den einaste som ikkje spelte fotball. Og til slutt blei eg med berre for å ha noko å gjere, seier Julie.

YNSKJER GODE TILBOD FOR SINE SMÅ

Viss de ser litt fram i tid og de har fått utdanning og kanskje familie, trur de at de vil flytte tilbake til Hyllestad?

– Ja, seier Marie. – Eg skal i alle fall ikkje bu i nokon by. Ingrid er samd i det.
 – Kanskje ikkje akkurat i Hyllestad, seier Julie, men i alle fall i Sogn og Fjordane.
 – Eg må sjå korleis det er her, skyt Ørjan inn og presiserer: – Viss det er gode fritidstilbud for... Han stoppar opp eit augneblink og smakar på orda før han held fram: ...for mine små. For å seie det på den måten.
 Utsagnet vekker rungande latter rundt bordet. Det hørtet så vakse ut.
 – Det kjem litt an på om det har kome endå fleire folk eller om det har vorte mindre folksamt. Ikkje hyggeleg å flytta hit åleine, seier Ingrid. – Men det hadde vore kjekt å kome tilbake.

– Ja, det hadde det, seier Helene.
 – Kjem jo an på om vi får jobb, seier Odd Helge.
 – *Tre av dykk er med i ungdomsrådet. Synest de at de får vere med å bestemme i det som skjer her i kommunen?*
 – Når det gjeld ungdomsrådet har vi hatt litt problem med oppmøte, seier Marie.
 – Då blir det litt vanskeleg når vi skal ha avstemmingar, seier Julie.

– *Synest dere at det er greitt å kome med forslag til kommunen og skulen, overfor dei som bestemmer?*
 – I byrjinga hadde vi ganske mange saker vi ønskte å ta opp, seier Marie.
 – Vi hadde idémyldring, seier Julie.
 – Men kommunen er litt sta og fattig, seier Marie. – Men nokre av forslaga var jo litt urealistiske. Men dette får du ikkje skrive.

KULARE ENN FOLK FRÅ DALE

– *Er de annleis enn ungdom andre stader?*
 Marie nikkar. – Eg synest vi er mykje kulare. Alle ler. – Det synest eg faktisk. Samanlikna med for eksempel Dale. Vi er mykje snillare. Viss vi tek fotballen for eksempel, har eg mykje meir lyst til spele med Hyllestad enn Dale. Men dei er fleire i Dale, og det er nok lettare å få til fleire ting der.

– *Er ungdom i for eksempel Bergen annleis enn dykk?*

– Ja, det vil eg påstå, seier Odd Helge.
 – Dei er litt meir fisefine, seier ei.
 – Eg trur ein del av dei som kjem frå Hyllestad er meir vande med å jobbe etter skulen i staden for berre å sette seg ned for å sjå på fjernsyn, seier Ingrid. – Dei må jobbe ute eller heime, i alle fall dei som bur på gard.
 – Eller nær gard, seier Ørjan.
 – Ja, det er mykje å gjere på ein gard seier Cecilie, ein blir ikkje redd for å ta i eit tak.

– Dei som bur i by, brukar sikkert meir tid på fritidsklubbar fordi dei har så mange tilbod, seier Julie. – Dei kan berre gå, mens vi køyrer buss.
 – Eg trur og at vi som bur her i forhold til byane er litt meir vand med å planlegge. Viss vi skal ein plass, må vi planlegge med mamma og pappa når dei er heime, om korleis eg kan kome meg dit eg skal, seier Ingrid.
 – Alt må organiserast før vi gjer noko, seier Helene. – Vi må samarbeide.
 – Vi har jo sykkel, då, påpeikar Ørjan. Det ler dei andre av. Bruker han sykkel ofte, kanskje?
 – Eg er jo sprek.

TØR SEIE SI EIGA MEINING

– *De har hatt ein musikal her, Dum dummare dritings, som handlar om rus. Korleis er det med rus her?*
 – Det same som i byane, trur eg, seier Ingrid. – Eller, her kan du seie di meining. Eg veit ikkje korleis det er i byane. Du blir kanskje meir nedstemt der, i gjengmiljøa i byane. Der kan du ikkje sei: Nei, det vil eg ikkje, kan eg ikkje! Det kan ein her. Og meine det. Om du tør.

UNGDOM MED EGEN AKSJON

Det er en vakker ettermiddag i juni på Nord-Vestlandet. Det har lysnet opp etter en kald start på sommeren. Ungdomsarbeidet her har også begynt å løsne litt etter å ha ligget i dvale en stund.

– Her trengs det litt maling! Vi står utenfor Skogvang, et gammelt og ærverdig ungdomshus bygget i 1935. Rita Ormbostad (25) er en av lederskikkelsene i ungdomsarbeidet i Aure. Nå står hun og forteller om byggets historie. Ungdomsarbeidet har gått i bølger. Det er 10 år siden huset var i skikkelig bruk. Nå er det en gjeng som prøver å få sving på ting igjen. De har begynt inne i lokalet, men gleder seg til å få tatt et tak utvendig. – Brunfarge! fnyser hun og ser på veggene. – Her må vi ha rødt, sier hun bestemt.

Ved siden av inngangsdøren henger et piggdekk, og grunnen til det får vi når vi leser skiltet som henger ved siden av: "Piggdække u-klubb". Det er nemlig navnet på klubben. Inne i lokalet setter vi oss ned sammen med **Øyvind Hjelen Eide (15)**, **Roald Vinje (16)** og **Rita Ormbostad. Synnøve Vinje**, mor til Roald og ildsjel i klubben, og den lokale journalisten **Odd Tore Erichsrud** er også innom for å høre hva ungdommen tenker om kommunen sin.

– Hvordan er det å være ungdom her. Hva driver dere på med?

– I ferien gjør jeg ingenting, sier Øyvind. – Jeg jobber på gården. Vi har kyr, men nå er de på fellesbeite. Jeg bruker å være på klubben. Ellers spiller jeg fotball.

Klubben heter Aure idrettslag. De kom på andre plass i serien i år.

– På ungdomsklubben har jeg vakt,

spiller biljard og slikt. Spiser mat og spiller dataspill, helst fotballspill. Ellers er det flyging med kompiser.

Roald er i sommermodus han også. Han har ikke fått seg sommerjobb ennå, og mens han venter er han med onkelen og fisker.

– Jeg gjør ikke så mye. Slapper av. Jeg spiller ikke fotball eller noe idrett. Det blir litt fisking. Jeg er med i klubben, ellers er jeg sammen med kamerater.

– HVA ØNSKER DERE ANNERLEDES HER HVIS DERE SKULLE BESTEMME?

– Litt bedre stereoanlegg til klubben, sier Øyvind som liker all slags musikk unntatt klassisk og opera.

– Vi har diskotek en gang i blant, og vi har litt dårlig utstyr til det.

Øyvind kunne også tenkt seg en kunstgressbane, slik at han kunne spille fotball året rundt. En bowlinghall og kino hadde også vært fint.

– Det er jo planer om motorcrossbane her, skyter journalisten inn.

– Ja, vi kan fjerne fotballbanen og bruke den til crossbane, foreslår Roald. – Det er ikke noe annet fornuftig å bruke den til, sier han og avslører at han ikke er så stor fan av fotballsporten.

Synnøve kan fortelle at de har en egen idékjele som henger i lokalet. Der kan ungdommene komme med egne forslag. Noen ønsker er mulig å få til, andre ikke. Det har kommet ønsker om ballbinge, skateboardbane, internettkafe og verksted.

UNGDOMMEN AKSJONERER

Det er ikke alltid like lett for ungdommen å få i gang ting selv. Da er

det greit å få drahjelp fra dem som ikke har glemt hvordan det er å være ungdom. Rita er med i Omegaaksjonen som ønsker å skape bedre trivsel for ungdommen.

Omegaaksjonen, eller Ungdomslista som den heter fra og med i høst, har representanter i kommunestyret, formannskapet og flere utvalg.

– Vi fant ut at vi ville begynne med klubben pga det vi selv manglet da jeg var tenåring. Så dette er egentlig min måte å skaffe meg min egen hobby på. Jeg synes det er veldig morsomt å jobbe med ungdommen, og jeg føler at jeg har et bedre forhold til dem enn mor mi har, for å si det slik. Det er fryktelig lite å gjøre for min aldersgruppe. Du må skape din egen aktivitet selv.

Som tenåring hadde ikke Rita noen fritidsproblemer. Hun var med i idrett, korpsmusikk og gikk på musikkskole.

– Jeg drillet, spilte fotball, spilte orgel, drev med idrett, inntil alkoholen kom og tok meg, sier hun og ler. Ett poeng til Per Inge Torkildsen.

OMEGA – FERDIG MED Å PRATE

– Omega er den siste bokstaven i det greske alfabetet. Det betyr at nå er vi ferdig med å prate, nå skal vi sette ting ut i livet. Det var ikke noe som skjedde her for ungdommen. Da sa vi, greit, da tar vi tak i det og starter ungdomsklubb for dem som er 13 til 18 år. Vi snakket med Tove, ungdomssekretæren, og så hjalp vi hverandre og satt igjen med dette. Vi overtok ungdomshuset 1. juni i fjor. Så pusset vi opp kjøkkenet og andre rom i brukbar stand, for det har ligget brakk i 10 år her. Og så startet vi opp klubben i okto-

1. Jan Erik Vinje tar gjerne en tur på ungdomsklubben når han er hjemme i helgene. Her sitter han på trappa utenfor klubblokalene.

2. Øyvind Hjelen Eide og Roald Vinje (t.h.) spiller musikk på pc-en.

3. Rita Ormbostad er med i Omega-aksjonen/ungdomslista og viktig medspiller i ungdomsklubben.

Foto: Tore Hummelvoll

ber. Vi re-startet ungdomslaget i november slik at vi kunne eie huset selv. Så da ble huset tilbakeført til ungdomslaget. Ungdomsklubben kommer inn under husstyret. Husstyret og ungdomsklubbstyret består av de samme personene.

- HVORDAN SLO DET AN DA DERE STARTET KLUBBEN?

- Vi hadde regnet med en 20-30 personer den første kvelden. Så når det ramla inn 60 stykker her, fikk jeg hetta og lurte på om vi hadde nok vakter. Men det gikk bra, sier Rita.
- Det er flest folk her i vintersesongen. Og diskoteket er veldig populært. Vi trenger mange frivillige til å stille opp på slike kvelder. Husstyret står for vaktordningene, og noen voksne, slik som Synnøve, stiller opp. Hun går i kulissene og gjør arbeidet. Det er vanskelig å få med foreldrene. Men ungdommen er ikke så glad for å ha dem her heller. Da vi skulle på tur til Averøya for å besøke ungdomsklubben der, var det mange som meldte seg på siden det ikke var med foreldre.

- Hva har vært mest populært på klubben?

- Biljard, datamaskiner og konkurranser. Roald vinner aldri, ertes Rita til Roalds protester. Flesteparten av 13-14 åringene kommer på klubben,

kan Roald fortelle. Men det hender også at både de på 13 og 18 er på klubben samtidig og spiller biljard sammen. Det er ikke flere i Aure enn at det går an. De eldste var innom mest i vinter. Når de begynner på videregående skole reiser de bort, men mange kommer hjem i helgene. Da er de ofte innom på klubben på fredagskveldene.

UNGDOM FRA HELE KOMMUNEN

En av dem som kommer hjem i helgene er Jan Erik Vinje (18). Han kommer til intervjuet litt etter de andre. Han går på grunnkurs mek. i Kristiansund og er strålende fornøyd med å bo på hybel. Da er man sin egen herre. - Jeg er hjemme i helgene og drar ofte på klubben. Jan Erik liker det meste som skjer på klubben. Synes det er artig å møte ungdommen, og hjelper til en del med klubbdriften. Hvis han skulle ønske seg noe mer i Aure ville det ha vært et verksted for å skru bil og moped. - Jeg kunne også tenke meg litt mer initiativ fra foreldre. At de var litt mer hjelpsom rundt og i ungdomsklubben.

Det finnes flere ungdomslag i bygdene rundt Aure sentrum som fungerer godt. Likevel kommer det ungdom mer fra alle steder i kommunen til klubben.

- Ja, det er blanda folkeslag her, sier Jan Erik. - Det har faktisk kommet folk fra Kristiansund.

- Vi prøver å fange opp de som ikke er med i de vanlige aktivitetene. Her kan man slippe å prestere, sier Rita

MER FORNUFTIG OG JORDNÆR PÅ BYGDA

- Er ungdom annerledes her enn andre steder?

- Ja, vi merker på skolen hvem som er vant til å gjøre noe, mener Jan Erik. - Det er forskjell på oss og de i Kristiansund. De går på skole for å gå på skole. Lærerne ser hvem som kommer fra by og bygd. Vi ser også på interessene hvor de forskjellige kommer fra. De fra Smøla kjører båt, i Kristiansund kjører de scooter og vi fra Aure kjører bil.

- Vi er mer jordnære, mener Rita.

- Mer fornuftige, tror jeg. Vi har hatt en annen oppvekst som gjør at vi er vant til å ta ansvar selv.

Rita ønsker å vise at det går an å slå seg ned i Aure. Roald, Øyvind og Jan Erik er alle enig om at Aure er en trivelig plass hvor alle kjenner alle. De kunne godt tenke seg å slå seg ned her etter utdannelsen, så sant de har jobb.

– DET BLIR IKKE MER LIV ENN EN LAGER SELV

Det er lørdag formiddag, og en gjeng motorentusiaster er samlet for å kjøre firhjuling og crosssykkel. I påvente av et ordentlig sports-senter har de installert seg på tomte til Per Bjerknes, primus motor i klubben. I det vi ankommer plassen har støvskyen akkurat lagt seg etter at noen smårollinger har spunnet av gårde med firhjulinger. Dette er ikke kun for ungdommen, her får de prøve seg helt ned til femårsalderen. De som ikke har på seg sikkerhetsutstyr, bærer en blå t-skjorte med logoen til NMK Nedre Hallingdal, som er navnet på den lokale motorklubben. Det er ikke tvil om at her er alle engasjerte. På plassen har de satt opp en brakke som fungerer som hvilerom for dem som mekker på bilene. I dag stekes det vafler og serveres kaffe.

BALLSPORT OG BILCROSS

Vi har fått med oss ti ungdommer inn i brakken for å snakke om hvordan det er å være ungdom i Flå. Alderen sprer seg fra 13 til 19 år. Etter å ha sett entusiasmen utenfor blir kontrasten i utsagnene stor når vi spør om hvordan det er å være ungdom i Flå.

– Grisekjedelig, sier en, men ønsker ikke å utdype det nærmere.

Alle er med i NMK Nedre Hallingdal. Men hva gjør de ellers?

– Ikke en dritt, sier en.

Men det stemmer ikke for alle. **Julie Trommald (14)** går på ski, og tre av jentene driver med ballsport også, viser det seg. **May Iren Frydenlund (17)**, **Marte Sundquist (13)** og **Silje Moen Martinsen (13)** driver alle med håndball. Silje spiller også fotball. Det er en sport som ikke har slått an blant guttene i brakken, og de van-

lige rollene er tydeligvis snudd om:

– Å flyge etter ei uskyldig lærkule har jeg ikke skjønt poenget med, sier **Kristian Sundquist (19)**.

– Det er kjekt det fins biler! sier en annen.

De eldste er mest interessert i bilcross. Kristian Sundquist har kjørt gokart land og strand rundt, fra Kristiansand til Trondheim. Det finnes ikke slik bane i Flå. De nærmeste ligger i Gol og Sigdal. Nå har Kristian begynt med bilcross. En stiv nakke etter en påkjørsel er et tydelig tegn på at det ikke går skadefritt for seg. – En idrettsskade, sier han med et flir.

De fleste starter med firhjulinger, mens Steffen Bjerknes (19) satset rett på bilcross. Han har kjørt siden han var 15 og vært med i 40 løp. Av disse 40 løpene sitter han igjen med 37 pokaler. Det er en bra gevinst.

JENTENE HENGER MED I SVINGENE

Motorsport er vanligvis preget av gutter og menn. I Flå har jentene meldt sin interesse også. Marte og Silje kjører firhjuling. Den eldste jenta, May Iren, kjører bilcross. Hun har vært med i to billøp til nå. Et av dem var i Sigdal i juni.

– Jeg kom litt langt ned på listen, men det var moro å være med.

– Hun kom seg da gjennom hele løpet, i motsetning til Stian, flirer Steffen.

Samtalen glir lett når vi snakker om motorsport, men hva gjør de når de ikke driver med det?

– Slapper av og ser på TV, sier Kristian.

– Finnes det noe annet å gjøre? er det en som spør.

Det viser seg at det gjør det. Det finnes en ungdomsklubb i undertasjen på legekantoret i sentrum. Der møtes ungdommen for å prate, spille biljard og høre musikk. Akkurat nå er det ikke så mange der, og det er litt kjedelig.

– Det er ikke så mye å gjøre der, sier Marte. – Du flyr vel etter guttene, sier bror Kristian med et glis. Det synes alle er morsomt unntatt lillesøsteren.

Men Steffen husker det var full trøkk når han gikk der. – Vi gjorde ikke så mye, tror jeg. Hørte på musikk og gikk og susa. Det var ganske mye folk der. Det var liksom ikke noe spesielt.

Slikt arbeid går tydeligvis i bølger.

Men hvorfor er det så få der nå?

– Alle sitter hjemme isteden nå, tror jeg, sier Martin Vold (16).

May Iren synes nok at folk er litt passive: – Men hvis alle tenker at det ikke skjer noe der, da blir det i hvert fall ikke noe.

– Folk har blitt mer datanerder, mener Kristian og ser bort på Anders Kleven (14), og de andre ler. Anders bryr seg ikke med det. Han innrømmer det selv. Han spiller for det meste musikk på pc-en. Og kjører litt motorspill, for det kan han jo ikke gjøre andre steder – ennå. Nå trener han på dataen til han blir gammel nok til å kjøre.

– Hvis dere skulle ha bestemt hvordan det skulle være her for ungdom, hva ville dere gjort da?

– Latt dem få gjøre alt det jeg ikke fikk gjøre når jeg var liten, kommer det kontant fra Kristian. – Hva ville det vært, spør Erik Alfonso Andersen (16). Det har ikke Kristian noe svar på for øyeblikket.

– Crossbanen skulle vært her for lenge siden, sier Steffen. Og flere er enig i det.

– Og mer damer! Det må vi få inn i bygda. Og litt mer fester.

Kristian slår fast noe alle kan si seg enig i:

– Det blir ikke mer liv enn en lager selv.

– Men det er ikke så mange som tar noe initiativ, påpeker May Iren.

– Det er kanskje riktig det, sier Kristian. Hvis han skulle tatt initiativ? Vel, han drar på det. De andre ler, som om de ikke har noe tro på det.

– Det ville blitt bilcross og fyll sammen, sier Steffen spydig. Men det passer litt dårlig sammen.

– Noen påstår at ungdom kan rase fra seg når de kjører på bilcrossbaner slik at de kjører penere på veiene. Stemmer det?

– Det er bedre at ungdommen får rase fra seg på en lukket bane, enn at en kjører idiot etter veien, sier Kristian.

– Ja, det er du den rette personen til å si, kommer det kvikt fra Erik, som selv har hatt et ublidt møte med autovernet – på bilcrossbanen. Alle ler. Men de har faktisk tro på at det hjelper. Garantert, sier de. Med et lurt smil.

IKKE ANNERLEDES – BARE FÆRRE

– Er dere noe annerledes enn ungdom andre steder?

– Nei, mener May Iren. – Vi er ikke noe annerledes, vi. Andre steder er det kanskje mer folk. Litt flere som møtes ute.

– Ja, og da blir det flere å krangle med, sier Kristian.

Hvis ungdommen i Flå skal sammen-

NMK Nedre Hallingdal har laget sin egen bil til bilcross. Bilen heter "Maya" og er oppkalt etter sjåføer May Iren Frydenlund. Ved siden av May Iren sitter Erik Alonso Andersen. I baksete: Martin Vold, Espen Bjerknes, Stian Moen Martinsen. Foto: Tore Hummelvoll

likne seg med litt større steder, blir det Gol eller Nes.

Og det er alltid moro å vinne over de som er større: – Det er faktisk ikke kino på Gol, så det er ikke så verst at vi har kino, sier May Iren tilfreds.

– Det er flere bråkmakere på Nes, legges det til. Og så kommer de inn på baksiden av en liten bygd: – Dette er en sladrebygd.

– Jeg tror mange av de eldre vet hva ungdommen har gjort, før de har gjort det!

VIL BO I FLÅ HVIS DET ER JOBBMULIGHETER

Men kommer de som er ungdom nå til å flytte tilbake til Flå etter utdanning?

De yngste synes det er vanskelig å ha noen formening om det. Men de eldste har nok tenkt på det før:

– Jeg flytter tilbake tvert, sier Kristian som nå er lærling i Hønefoss. I Hønefoss har han i alle fall ingen planer om å bo i. Det er

sikkert ålreite folk der, hvis en gidder å engasjere seg, men hjem til Flå vil han. Han har igjen ett år av lærlingetiden.

May Iren forutsetter at det finnes jobb i kommunen. Det er ikke godt å si, mener hun. Anders og Martin ser for seg jobber som snekkere. Julie som har vokst opp på gård har lyst til å bli veterinær eller marinbiolog. Hun liker å jobbe med dyr, men ikke sauer, de er så rare. Tross ung alder har hun klare mål: Hun ønsker å dra til Amerika etter utdannelsen.

Det er helg i Flå. Hva er en bra helg for ungdommene i Flå?

Sove, sykle eller fiske, sier Silje, som har dratt opp en gjedde på 9,7 kg. Men så kommer utsagnet som avslører hva akkurat disse ungdommene er opptatt av:

– Enten skrur man bil eller kjører bil i helgene!

– VI YTTERDØLER TØR FINNE PÅ TING

De nye møblene i Ungdommens Hus er gode å slappe av i. F.v.: Jan Inge Holen, elgen Tore, Thomas Søberg, Kristin Elvestuen, Christian Kiær og Malene Hagen Kjølhamar.

Rendalen er den største landkommunen i Sør-Norge og er rik på skog, fjell og vann. Det er ikke til å unngå å legge merke til dette når man kjører langs Lomnessjøen i den langstrakte dalen. Kjører du langs vestsiden av sjøen kommer du til Otnes, og her finner du Ungdommens Hus på en idyllisk plass nede ved sjøen, rett ved siden av Ytre Rendal kirke. Vi kommer dit en vakker julkveld, og det er gjort i stand til grillfest for ungdommen. Det er nemlig tid for å feire dugnadsinnsatsen som ble nedlagt i ungdomshuset i høst og vinter. Kultursjef Toril Andreassen og ungdomsarbeider Veronika Bredin står for grillingen.

Etter en omvisning i huset får vi med oss noen av ungdommene på en prat, mens maten gjøres klar utenfor. I klubbens hovedrom slår vi oss ned i de nyinnkjøpte sofaene sam-

men med Malene Hagen Kjølhamar (15), Thomas Søberg (14), Jan Inge Holen (16), Kristin Evenstuen (15) og Christian Kiær (16).

– Hvordan er det å være ungdom her i Rendalen?

– Kan være kjedelig, sier Malene. Det er Kristin enig i.

– Særlig når du bor på østsida, erter Jan Inge. – Da blir det litt lange avstander til ting.

Selv bor Jan Inge så nære klubben at han kan hoppe over gjerdet.

– Men du må passe deg for hesten når du går over jordet, flirer Christian.

– Om sommeren kan det faktisk være artig i Rendalen, mener Jan Inge. – Da kan vi bade og ”børne” med moped.

– Og om vinteren kan vi stå på snowboard på Renåfjellet., sier Malene.

– Så har vi jakt, sier Christian.

– Og fiske, sier Thomas. – Jeg tar ”vaskebrettet” og durer utover Lomnessjøen.

– Det er vel litt mer fisk i Storsjøen, mener Christian, men det sier jo seg selv.

ØNSKER FLERE AKTIVITETER

– Hvis dere fikk bestemme, hva ville dere gjort for at ungdommen skulle trives enda bedre her?

– Vi burde ha kino, sier Malene.

– Mer aktiviteter, sier Kristin. – Ja, om kveldene, sier Jan Inge.

– Vi har kulturskole med hesteriding og pianospilling og slike kjedelige ting, men jeg skulle ønske vi hadde litt kulere ting, mener Kristin som ikke helt vet hva det skulle være.

Det er litt lite som skjer på kveldene, mener ungdommene. Det er fotballag som trener to-tre ganger i uken. Men hvis man ikke spiller fotball, er det ikke så mye å finne på.

– Nei, det er så kjedelig at en nesten begynner å gjøre lekser, sier Jan Inge.

Det ville gjort lærerne fornøyd, tipper vi. Når de da eventuelt har gjort lekser, sitter de hjemme og sturer eller kjører moped, ifølge Jan Inge. De har faste møteplasser. Enten møtes de ved Øiseth hotell i Åkrestrømmen eller på bussholdeplassen og utafør Shell på Otnes. Og så er det klubben, selvsagt. Før leide de lokaler på Elvål i Øvre Rendal, nå har de eget hus på Otnes.

VIL BRUKE UNGDOMMENS HUS HVER KVELD

De har ønsker om å utnytte Ungdommens Hus fullt ut.

– Vi burde ha noe her hver kveld, sier Christian. – Vi kunne hatt filmkvelder oftere.

Klubben har fått et flott hjemmekinoanlegg, og videokanonen henger rett over der vi sitter og peker mot et lerret på en av veggene.

– Singstar, hadde vært fint, sier Malene. – Det hadde vært dritartig. – I begynnelsen, ja, sier Christian, inntil de begynner å synge "Like a virgin". Da blir det ganske kjedelig. Malene lar seg ikke affisere av det. – Vi kunne synge a-ha hele kvelden og natten.

LAN-PARTY OG DISKO

På klubbkveldene er det både gutter og jenter som kommer. De synes imidlertid øvredølene er trege til å komme på arrangementene de har i Ytre Rendal. Klubben har hatt to LAN-parties (datatreff) og da var rommet fullt med 24 datamaskiner og 50 personer. Stort sett bare en guttegreie, i følge jentene. De var stort sett innom for å kikke.

– Men man må bare ikke sovne her når det er LAN, sier Thomas. – For da kommer folk med sprittusjen, sier han av bitter erfaring.

– Hva skjer her på en vanlig klubbkveld?

– Da dunker det sier, Thomas. Og så får vi naboklager. Vi har musikk og salg av mat, sier Thomas som ofte står i kiosken. – Så har vi fått grupper her, sier Thomas. Lyd og lyskurs for eksempel.

HAR FÅTT BESTEMME GANSKE MYE

– På den første kvelden hadde vi en samling hvor vi skrev ned på plakater hva vi ønsket oss.

Vi fikk gjennomslag for mye. Vi bestemte møbler, gardinvalget holdt vi oss borte i fra, sier Jan Inge.

Ungdommen er fornøyd så langt med huset, men ikke alt er ferdig. De venter på å komme i skikkelig orden og få begynt ordentlig.

Hovedrommet er ferdig, men ikke diskorommet og kjøkkenet. De synes de blir tatt på alvor når de kommer med forslag til ting. Det har vært fint å få penger til å kunne kjøpe inn ting.

GODT MILJØ FOR UNGDOMMER

– Er dere annerledes enn ungdommer andre steder?

– Ja, kommer det kontant fra Thomas.

– Vi har bedre klubb her enn andre steder, mener Christian.

– Vi ytterdøler tør å finne på ting, påstår Jan Inge.

– Alle kjenner alle, sier Thomas.

– Det er bra miljø her, sier Malene.

– I Oslo, for eksempel, kjenner du ikke naboen din en gang, sier Thomas.

– Vi vet hvem alle er, selv om vi ikke kjenner dem helt, sier Jan Inge.

– I forhold til Oslo er det mye lengre avstand til folk her, sier Christian. Og færre folk.

– Det som er annerledes her enn i Oslo eller i et bymiljø, er at det ikke er narkotika her, sier Jan Inge.

– Men alkorus er det her, understreker Thomas. – Ikke akkurat på klubben her. Det eneste vi har her er røyk og snus.

Generelt er det et godt ungdomsmiljø i Rendalen, mener de alle. Det er ikke så klikkete. Alle går sammen, stort sett. – Det er ikke noe særlig mobbing eller slikt her, sier Jan Inge.

– Hvorfor er det slik her i Rendalen?

– Fordi vi er så snille, foreslår Malene og Kristin.

– Alle er like på en måte, sier Jan Inge. Alle er fra samme plassen.

Ingen er slik "Oslo-dill-og-dall". Det verste jeg veit er byfolk som snakker skikkelig Oslo-dialekt.

– I påskeferien kommer de som tror de eier alt, sier Thomas.

– Men det er litt artig også – med nye folk, sier Malene.

VANSKELIG MED JOBB I FREMTIDEN

– Hvis dere tenker på fremtiden, – kommer dere til å slå dere ned i Rendalen?

– Som gamling kan det kanskje gå an, sier Jan Inge.

For Malene ligger det litt føringer for fremtiden. Hun skal ta over gården hjemme, så hun blir i dalen. Gården

har mye skog, og i tillegg har hun lyst til å få sauer. Og kanskje hest og gris.

Christian skal også muligens ta over gården. De driver med skog, korn og gras.

– Veit ikke helt, sier Thomas.

– Det er jo slik at guttene kommer tilbake, sier Malene.

– Ja, det viser statistikken, sier Kristin.

– Det er flertall av ungarer i Rendalen. De kommer tilbake til mor og far sin, og råner rundt, slår Malene fast.

– Hvis jeg får unger, kunne jeg tenke meg å bo her. Jeg vil heller at ungene mine skal vokse opp her enn inne i Oslo. Men jeg skal ikke ha unger. Når jeg blir pensjonist, skal jeg flytte til Spania. Ikke bo i Rendalen, tror jeg, sier Kristin.

Det er vanskelig å få seg arbeid i Rendalen, mener ungdommen. Det er ikke så mye forskjellige typer arbeid. Særlig er det vanskelig å få sommerjobb for ungdommer under 18 år.

Den nærmeste fremtiden er lettere å sikte over. Christian skal gå på videregående skole på Koppang. Jan Inge har søkt allmennfaglig studieretning, men har også lyst til å gjøre noe med bil. Malene vil drive med tegning, form og farge. Hun har gått på tegnekurs på kulturskolen. Thomas ønsker å gå på transport-skole på Våler, og Kristin håper å komme inn på medier og kommunikasjon. Hun har lyst til å bli designer. Men nå er det julkveld, og ute venter grillmaten og sommerferien. Vi lar tanken om fremtiden ligge for i kveld, og går ut i solen.

Vet du det?

På ung.no finner du dette og mye mer.

1. Har du rett til å få informasjon om dine biologiske foreldre om du er adoptert?

- A Ja, etter at du har fylt 18 år
B Ja, etter at du har fylt 12 år
ung.no/adopsjon

2. Hvor lenge har foreldrene dine plikt til å forsørge deg?

- A Til du er 18 år
B Til du er 16 år
ung.no/aldersgrenser

3. Kan dine foreldre endre navnet ditt etter at du har fylt 12 år?

- A Ja, de kan bestemme over deg helt til du er 18 år
B Nei, fra du er 12 år, skal både du og foreldrene dine skrive under på søknaden
ung.no/dine_rettigheter

4. Kan du bytte en vare det er feil på?

- A Nei, det har du ingen rett til
B Ja, hvis det er feil på varen du kjøpte, har du rett til å bytte varen, få den reparert eller å få en ny
ung.no/forbruker

5. Er det mulig å bo i utlandet et år uten kostnad for deg?

- A Nei, det er ikke mulig
B Ja, gjennom utvekslingsprogrammet UNG i Europa
ung.no/frivillig_arbeid

6. Hvor kan du få tak i gratis kondomer?

- A På helsestasjon for ungdom i kommunen din
B På matvarebutikker over hele landet
ung.no/graviditet

7. Er Norge medlem av NATO?

- A Ja
B Nei
ung.no/krig_og_fred

8. Kan butikkene selge mat som er gått ut på dato?

- A Nei
B Ja, hvis de setter ned prisen
ung.no/mat_og_kosthold

9. Hvem fikk fredsprisen i 2004?

- A Wangari Maathai
B Nelson Mandela
ung.no/menneskerettigheter

10. Hva må du ta før du kan begynne å øvelseskjøre med bil?

- A Trafikalt grunnkurs/annet førerkort
B Gåbeviset
ung.no/forerkort

11. Hva er Spam?

- A Et datavirus
B Uønsket reklame på e-post
ung.no/nyheter

12. Hva er politiets nye fellesnummer?

- A 00999
B 02800
ung.no/politiet

13. Kan du melde deg ut av statskirken når du er 12 år?

- A Ja
B Nei, du må ha fylt 15 år
ung.no/religionsfrihet

14. Finnes det sunne måter å gå ned i vekt?

- A Nei
B Ja
ung.no/slanking

15. Hvem har den lovgivende makt i Norge?

- A Stortinget
B Regjering
ung.no/stat_og_kommune

16. Hvordan får man tak i resept til p-piller?

- A Hos legen eller helsesøster ved skolen din
B Det kan kjøpes reseptfritt på apoteket
ung.no/sex_og_samliv

17. Er det lov med tvangsekteskap i Norge?

- A Nei, begge må gifte seg av fri vilje
B Ja
ung.no/tvangsekteskap

UNG.NO

– er ungdommens offentlige informasjonskanal.
Der finner de svar på det meste de lurer på.

Svar på spørsmål:
1.= A - 2.= A - 3.= B - 4.= B - 5.= B - 6.= A - 7.= A - 8.= A - 9.= A
10.= A - 11.= B - 12.= B - 13.= B - 14.= B - 15.= A - 16.= A - 17.= A

Nettstedet drives av

Barne-, ungdoms-
og familiedirektoratet

Offentlige etater kan bestille flere eksemplarer av publikasjonen fra:

Statens forvaltningstjeneste

Kopi- og distribusjonsservice

Postboks 816g Dep, 0034 Oslo

Telefaks: 22 24 27 86

E-post: publikasjonsbestilling@ft.dep.no

Andre (ikke offentlige instanser) retter sine bestillinger til:

Akademika

Avdeling for offentlige publikasjoner

Postboks 8134 Dep

0033 Oslo

Telefon: 22 11 67 70

Telefaks: 22 42 05 51

Bestillingsnummer: Q-1091 B

Publikasjonen finnes på Internett:

<http://odin.dep.no/>

<http://www.bufetat.no>

Design: Virtual Garden Design

Forsidefoto: Jens Gustafsson/Folio

**Barne-, ungdoms-
og familiedirektoratet**

**Barne- ungdoms-
og familiedirektoratet**

Universitetsgaten 7
Postboks 8113 dep.

0032 Oslo
www.burfdi.no